

UiO • **Det juridiske fakultet**

Ond tro-begrepet i Domeneklagenemnda

En vurdering av Domeneklagenemndas bruk av ond tro-begrepet, herunder begrepets oppbygging, utvikling, forhold til norsk rettspraksis, og andre nærliggende vurderinger

Innlevert 25. november 2014

Kandidat: Kjetil Korslien

Til minne om Jon Bing, som ønsket denne oppgaven skrevet. Du var og vil fortsatt være en stor inspirasjon for mange.

Jeg ønsker å takke min veileder. Du har veiledet meg i denne oppgaven på en måte som har oversteget både dine plikter og mine forventninger.

En spesiell takk til Åste som har lest denne oppgaven flere ganger enn noen andre. Takk til familie og venner for korrekturlesning.

Versjonen som ligger tilgjengelig på Norid sine hjemmesider er lik den innleverte oppgaven med noen få endringer uten materiell betydning.

Innholdsfortegnelse

1	INNLEDNING	1
1.1	Innledning	1
1.2	Ordforklaringer og en kort introduksjon til Internettet	2
1.2.1	Adressesystemet på Internett	2
1.2.2	Organisering av domenenavnsystemet	3
1.2.3	Ansvarsforholdene på nett	4
1.2.4	Hva skjer når et domenenavn blir slått opp?	5
1.2.5	Årsaker til at konflikter oppstår	6
1.2.6	Norske domenenavn	7
1.2.7	Når det oppstår en konflikt	9
1.2.8	Internasjonal konfliktløsning	10
2	METODE	12
3	DOMENEKLAGENEMDAS PRINSIPPER	13
4	OND TRO-KRAVETS ØVRE OG NEDRE GRENSE	15
4.1	Innledning	15
4.2	Øvre og nedre grense	15
5	OND TRO-KRAVETS TREDELING	17
5.1	Innledning	17
5.2	Forsett	17
5.3	Den alminnelige aktsomhetsnormen	18
5.3.1	Kolliderende rettigheter	19
5.4	Forhøyet aktsomhetsnorm	20
5.4.1	Lokalkunnskap	20
5.4.2	Konkurrerende bedrifter	20
5.4.3	Registrarer	21
5.5	Oppsummering	22
6	OND TRO KONTRA UAKTSOMHET	23

7	OND TRO-VURDERINGENS TIDSASPEKT	25
7.1	Må den onde troen foreligge på avgjørelsestidspunktet?	25
8	FORSØK PÅ INTRODUKSJON AV LEGITIM INTERESSE	27
8.1	Innledning	27
8.2	Behovet for en «legitim interesse».....	27
8.2.1	I forhold til privatpersoner.....	27
8.2.2	I forhold til næringsdrivende	28
8.2.3	Legitim interesse som løsning	28
8.3	Domeneklagenemndas praksis på området	29
8.4	Mulighet for innføring i regelverket	30
9	OVERFØRING AV OND TRO MELLOM SELSKAP	32
10	INDIKATORER FOR OND TRO	37
10.1	Innledning	37
10.2	Moment 2: at domenet er registrert for å hindre klager i å registrere et navn klager har rettigheter til eller gjøre det vanskelig for klagers virksomhet på andre måter, for eksempel for å hindre klager i å utnytte sine rettigheter	38
10.2.1	Varemerker	38
10.2.2	Navnerettigheter	39
10.3	Moment 1: at registreringen har skjedd i den hensikt å selge eller leie ut domenenavnet til klager eller til en av klagers konkurrenter i økonomisk øyemed.....	42
10.3.1	Innledning.....	42
10.3.2	Rettspraksis.....	42
10.3.3	Domeneklagenemndas praksis	43
10.4	Moment 6: at klagemotparten har handlet i strid med markedsføringsloven	43
10.4.1	Innledning.....	43
10.5	Moment 4: at navnet brukes på en måte som drar urettmessig fordel av klagers rettigheter eller på en måte som er ødeleggende for klagers rettigheter	44
10.6	Moment 3: at domenet er registrert for å forlede noen til å tro at navnet er tilknyttet klager eller klagers virksomhet	44
10.7	Moment 5: at motparten også har gjort andre registreringer i ond tro	45

11	MOMENTER SOM KUNNE VÆRT INDIKATORER PÅ OND TRO	46
11.1	Registrering av domenenavn uten tiltenkt virksomhet knyttet opp mot domenenavnet, herunder registrering av utløpte og generelle domener	46
12	OND TRO OG FORHOLDET TIL ENERETTEN ETTER VAREMERKELOVEN § 4	48
12.1	Innledning	48
12.2	Hvilke vurderinger nemnda har lov til å gjøre	48
12.3	En nærmere titt på eneretten etter varemerkeloven § 4 og forholdet til ond tro	48
12.4	Blendex-saken	50
12.5	Eneretten etter varemerkeloven § 4 og forholdet til registreringer av domenenavn før rettigheten ble innarbeidet eller registrert	51
12.6	UDRP	51
12.7	Norsk rettspraksis	53
12.8	Vurdering av den norske modellen opp mot UDRP	54
12.9	Bør regelverket endres?	55
13	KAN EN FYSISK PERSON SOM REGISTRERER SITT EGET NAVN VÆRE I OND TRO?	56
13.1	Innledning	56
13.2	Hva er et personnavn?	56
13.3	Begrensninger i hvilke navn som kan tas	57
13.4	Beskyttes merkehaver mot privates bruk av domenenavn?	58
13.5	Begrensninger i eneretten etter varemerkeloven § 4	59
13.6	Oppsummering	60
14	KAN EN FYSISK PERSON, SOM KLAGER, PÅVISE OND TRO HOS EN ABONNENT SOM HAR REGISTRERT KLAGERS ETTERNAVN?	62
14.1	Innledning	62
14.2	Grunnvilkår for å føre en sak i Domeneklagenemnda	62
14.3	Rett til eget navn	62
14.4	Kan registrering av domenenavn som utgjør en fysisk persons navn medføre at en klagemotpart har opptrådt i ond tro?	64

14.5	Burde temaet reguleres i regelverket?	65
15	FREMGANGSMÅTEN FOR ENDRING AV REGELVERKET OG DOMENEKLAGENEMNDAS TILNÆRMING TIL DETTE	67
16	LIKEBEHANDLING OG SYNLIGGJØRING AV NEMNDAS PRAKSIS.....	71
17	AVSLUTNING	72
18	LITTERATURLISTE	73
18.1	Bøker, artikler, websider o.l.....	73
18.2	Avgjørelser fra Domeneklagenemnda	75
18.3	Lovregister	77
18.4	Forarbeider	78
18.5	Forskrifter	78
18.6	Rettsavgjørelser.....	78
18.7	Dommer fra EU-domstolen.....	79
18.8	Saker i UDRP	79

1 Innledning

1.1 Innledning

I Norge er det pr. 24. november 2014 registrert 647613 domenenavn.¹ I 2013 avsa Domeneklagenemnda 42 avgjørelser i klager om domenenavn.² Utviklingen i antall registrerte domenenavn over de siste årene viser at domenenavn-registreringen bare øker,³ noe som gjør Domeneklagenemndas rolle mer aktuell enn noensinne.

Domeneklagenemndas praksis har fått lite oppmerksomhet. Det dukker av og til opp noen saker i media, for eksempel saken om DOK-2014-03⁴, konkuransetilsynet.no, som handlet om registrering av en feilstaving,⁵ og det har tidligere blitt skrevet om nemndas forhold til varemerker,⁶ ellers er det få vurderinger av nemndas praksis.

Jeg skal ta for meg en avgrenset del av nemndas praksis, nærmere bestemt bruken av ond tro-begrepet. Jeg skal se på om det har vært noen utvikling i bruken fra opprettelsen i 2003 og frem til 2014. Videre skal jeg vurdere oppbyggingen av ond tro-begrepet og hvilke vurderinger nemnda gjør, samt hvilke indikatorer som finnes for ond tro. Til sist vil jeg se på hvilke utfordringer nemnda har og hvordan disse kan løses. Jeg vil gjennom hele oppgaven opprettholde et internasjonalt perspektiv ved å sammenligne nemndas praksis med det internasjonale klageordningssystemet Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy (heretter UDRP), som blant annet behandler klagesaker om .com-domener.

¹ (Norid 2014h)

² (Norid 2014e)

³ (Norid 2014a)

⁴ Domeneklagenemnda har fra opprettelsen og frem til nå benyttet forskjellige måter å skrive sine saksnummer på. Jeg har likevel valgt å skrive alle på formatet DOK-ÅÅÅÅ-SS gjennom hele oppgaven. Sakene er listet opp i litteraturlisten med direktelink til avgjørelsen.

⁵ (Buanes 2014), DOK-2014-03, konkuransetilsynet.no

⁶ (Johannessen 2002) og (Lang-Ree 2011)

1.2 Ordforklaringer og en kort introduksjon til Internettet

1.2.1 Adressesystemet på Internett

Internettet er bygget opp av flere maskiner som er koblet sammen. Sammenkoblingen begynte som del av utviklingen av ARPANETT på begynnelsen av 1960-tallet⁷. Internettet og World Wide Web (www) er to forskjellige systemer⁸. Internettet har flere undernett eller lag som bygger på den underliggende infrastrukturen som Internett tilbyr. Utviklingen av www begynte i 1989 som del av Tim Berner-Lees arbeid ved Conseil Européen pour la Recherche Nucléaire (heretter CERN)⁹.

Den gjennomsnittlige bruker skiller ikke mellom Internett og www. De fleste kjenner til Internett gjennom bruk av web-adresser som for eksempel www.vg.no. Andre kjente tjenester som kjører på denne infrastrukturen er e-post, BitTorrent, osv.

Bakgrunnen for denne masteroppgaven er konflikter om internettdomener. For å forstå hvordan slike konflikter oppstår må man forstå hvordan oppslagsverket som gjør at man finner frem til de forskjellige nettsidene på Internett fungerer.

Alle datamaskiner som er koblet til Internett har sin egen IP-adresse som består av en lang tallrekke. Det er mulig å benytte seg av denne tallrekken for å koble seg til den maskinen man søker. Pr. i dag benytter man to typer IP-adresser, IPv4 og IPv6. IPv4 benytter den klassiske xxx.xxx.xxx.xxx oppbygningen, hvor hver serie med xxx er et tall fra 0 til 255. For eksempel er IP-adressen til www.vg.no pr. 28. september 2014 195.88.55.16¹⁰. IPv4 tillater totalt ca. 4.3 milliarder IP-adresser¹¹.

Den 3. februar 2011 gikk The Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (heretter ICANN) ut med nyheten om at det ikke lenger fantes udelegerte IPv4-adresser.¹² IPv6 ble

⁷ (Bygrave & Bing 2009) side 25

⁸ (W3C Ukjent), punkt «What is the difference between the Web and the Internet?»

⁹ (W3C 2014)

¹⁰ (IP-Lookup)

¹¹ (ICANN 2011)

¹² (ICANN 2011)

utviklet som et svar på mangelen av IPv4-adresser. IPv6-adresser er 128 bit og er skrevet i hexadesimale tall. En IPv6-adresse kan se slik ut: 3ffe:1900:4545:3:200:f8ff:fe21:67cf¹³.

Fordi IP-adresser ikke i seg selv er lette å huske og for at en bruker av Internett skal slippe å huske denne tallrekken, har man utviklet domenenavnsystemet. Dette knytter navn til IP-adresser.

Domenenavnsystemet kan beskrives som telefonkatalogen på Internett. Når et domenenavn skrives inn i nettleseren, sjekker nettleseren «telefonkatalogen» og sender brukeren til riktig IP-adresse. Jeg kommer tilbake til hvordan dette skjer.

Norske domenenavn slutter som oftest på formen .no. Hvis domenenavnet er tilknyttet tjenester som en webside eller e-post, vil nettadressen typisk være www.vg.no mens e-postadressen for eksempel er redaktør@vg.no.

Et domenenavn er alltid unikt. Derfor er vg.no og vgnett.no er to forskjellige domenenavn selv om de peker til den samme IP-adressen.

1.2.2 Organisering av domenenavnsystemet¹⁴

Domenenavnsystemet beskrives som et hierarkisk rotsystem¹⁵. Det øverste nivået kalles DNS-roten. DNS står for Domain Name System eller domenenavnsystemet på norsk.

Toppdomener er det første nivået under DNS-roten. Det finnes to forskjellige typer toppdomener. ccTLDer er landkodene, for eksempel .no for Norge og .uk for Storbritannia. Den andre typen er gTLD som er generiske toppdomener. Av de mest kjente generiske toppdomene er .com. Men etter at det ble åpnet for flere gTLDer, vil det komme mange nye slike i fremtiden¹⁶. Noen toppdomener har kategoridomener under seg. Disse opprettes for å gjøre brukeren sikker på hvem som står bak nettstedet. I Norge har vi for eksempel kommune.no

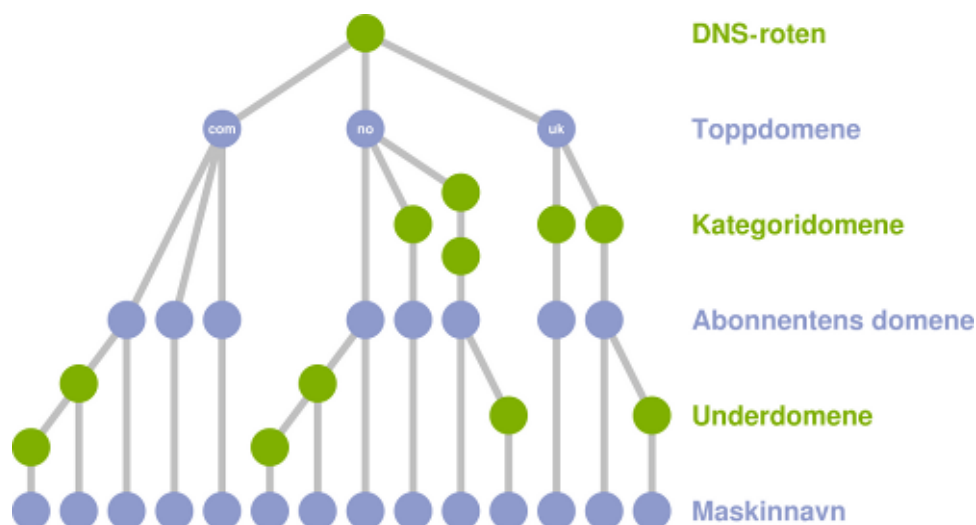
¹³ (Beal 2010)

¹⁴ Fremstillingen fra punkt 1.2.2 til 1.2.7 baserer i sin helhet på fremstillingen i (Norid 2011a)

¹⁵ (Norid 2011a), Domenekonflikter i rettssystemet

¹⁶ (Atalla 2013)

hvor hver enkelt kommune kan registrere seg, og vgs.no der videregående skoler kan registrere seg. Formen blir for eksempel oslo.kommune.no og asker.vgs.no.¹⁷

Figur 1: DNS sytemets rotstruktur. Hentet fra <http://www.norid.no/pics/trestruktur.png> med tillatelse fra Norid.

Det neste nivået under .no beskrives som abonnentens domene. Eksempelvis har Verdens Gang registrert vg.no. Dette er den delen av domenenavnhierarkiet det kan oppstå tvist om, og utgjør hovedfokus for denne oppgaven.

Deretter har man de enkelte abonnenters underdomener. For eksempel har VG registrert lista.vg.no som vil føre brukeren til VG-lista sine hjemmesider.

1.2.3 Ansvarsforholdene på nett

Rotstrukturen illustrerer også ansvarsforholdet på Internett. Egne aktører har ansvaret for hvert enkelt ledd eller hvert enkelt nivå i strukturen.

The Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (heretter ICANN) har ansvaret for koordinering og vedlikehold av Internettets unike identifikatorer (herunder tildeling av IP-

¹⁷ (Norid Ukjent-c)

adresser), og ansvaret for nettverkets stabilitet og sikkerhet.¹⁸ ICANN kontrollerer DNS-roten gjennom Internet Assigned Numbers Authority-funksjonen.¹⁹

Det er Uninett Norid (heretter Norid) som drifter og har ansvaret for .no. Abonnementen har ansvaret for hvert domene som registreres under .no. Dette gjelder også om abonnementen selv leier ut muligheten til å registrere underdomener eller domenenavnet til andre. Norid forholder seg alltid til abonnementen.²⁰

1.2.4 Hva skjer når et domenenavn blir slått opp?

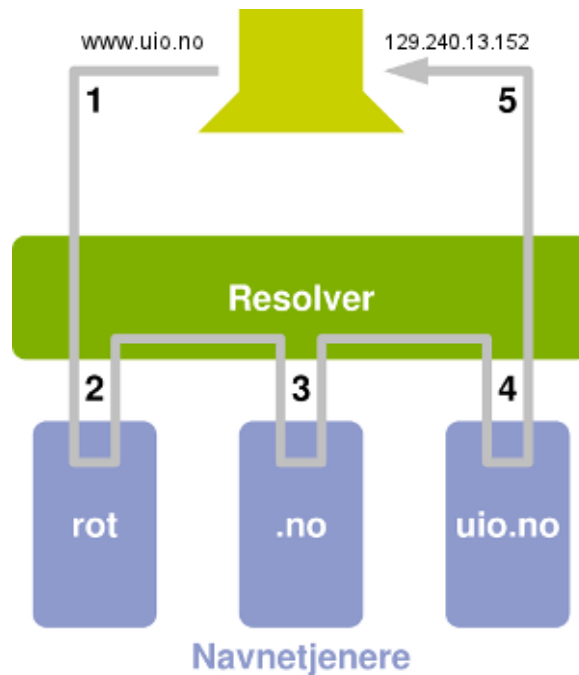
Jeg skal forsøke å forklare hvordan et oppslag fungerer. Dette forklares likevel best visuelt så jeg anbefaler de som leser oppgaven og ønsker å sette seg inn i dette å se på Norids forklaringsvideo. Videoen kan ses på <http://www.norid.no/dns/slik-virker-dns.html> og beskrivelsene er på norsk. En annen video som også inkluderer arbeidsoppgaven til den rekursive resolveren er <https://www.youtube.com/watch?v=BCjUbpIzRs8>, men denne videoen er på engelsk.

Hvert domenenavn er tilkoblet et sett med maskiner som svarer på spørsmål om adresser under domenenavnet. Slike maskiner kalles navnetjenere. Et oppslag fungerer som dette:

¹⁸ (ICANN 2012) punkt 1

¹⁹ (IANA Ukjent)

²⁰ (Norid 2011a), punkt «Organisering av domenenavnsystemet»

Figur 2: Koblingen mellom IP-adresse og domenenavn. I dette tilfellet benyttes www.uio.no. Hentet fra <http://www.norid.no/pics/resolver.png> med tillatelse fra Norid.

Brukeren ønsker å besøke www.vg.no. Nettleseren i brukerens datamaskin tar kontakt med en egen datamaskin som behandler oppslag i domenenavnsystemet, en såkalt rekursiv resolver. Denne datamaskinen får så i oppdrag å finne IP-adressen til www.vg.no. Datamaskinen sender spørsmålet videre til en av navnetjenerne for roten i adressen. Rotnavnetjeneren kjenner bare til nivået under seg og sender derfor tilbake en liste over navnetjenere for .no.

Den rekursive resolveren sender spørsmålet videre til navnetjeneren til .no. Denne kjenner bare til nivået under seg og sender tilbake en liste over navnetjenerne til vg.no. Resolveren gjentar spørsmålet til en av navnetjenerne til vg.no, som til slutt svarer tilbake med IP-adressen til www.vg.no. Resolveren sender så IP-adressen tilbake til nettleseren slik at den kan ta kontakt med VGs server og laste ned de aktuelle nettsidene.²¹

1.2.5 Årsaker til at konflikter oppstår

En nettadresse, for eksempel www.vg.no, kan bare peke til én IP-adresse. En nettadresse kan dermed kun peke til én nettside av gangen. Selv om flere kan ha rettigheter til samme navn,

²¹ (Norid 2011a), punkt «Hva skjer når et domenenavn blir slått opp?»

kan kun én av disse få tilgang til dette som domenenavn. For eksempel kan ikke domenenavnet avis.no både peke til VG sine nettsider og bilutleieselskapet AVIS sine nettsider.

1.2.6 Norske domenenavn

1.2.6.1 Rammeverk, aktører, roller og ansvar

Norske domenenavn vil i denne fremstillingen bety domenenavn under .no som reguleres av lov av 4. juli 2003 nr. 83 om elektronisk kommunikasjon (ekomloven) § 7-1 og forskrift av 1. august 2003 nr. 990 om domenenavn under norske landkodedetoppdomener (domeneforskriften).

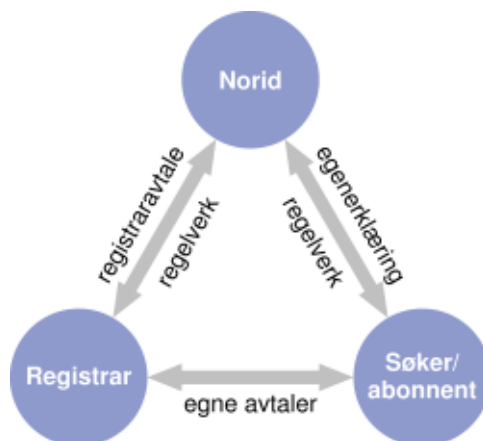
Det er tre hovedaktører involvert ved registrering av domenenavn i Norge: registerenheten, registrarene og abonnentene. Jeg vil se nærmere på alle disse aktørene i oppgaven.

Hva aktørene gjør og hvilke roller de har går klart frem av domeneforskriften. Norid er virksomheten som tildeler domenenavn under norske landkodedetoppdomener (registerenhet) jf. domeneforskriften § 1. Norid skal etter domeneforskriften § 3 fastsette «regler for tildeling av domenenavn (navnepolitikk)» for .no.

Etter domeneforskriften § 5 skal deler av registreringsprosessen for domenenavn overlates til registrarer. Dette er for å konkurranseutsette virksomheten Norid ellers ville hatt et monopol på.²²

Forholdet mellom registrarene og Norid er kontraktsfestet og dermed privatrettslig jf. domeneforskriften § 3 første ledd siste punktum. Slik er også forholdet mellom registrarene og abonnentene (registrantene), samt mellom abonnentene og Norid regulert. Dette resulterer i at alle tre partene har en kontraktsregulering seg i mellom, selv om avtalen mellom abonnenten og Norid kalles regelverk.

²² (Samferdselsdepartementet 2002) side 43

Figur 3: Trekantforholdet mellom Norid, registrarene og abonnentene. Hentet fra <http://www.norid.no/pics/registrar trekant.png> med tillatelse fra Norid.

Som ledd i sin pålagte virksomhet har Norid som nevnt utformet et regelverk for .no (navnepolitikken).²³ Ordet regelverk kan i denne sammenheng være misvisende og gi inntrykk av at det er tale om offentligrettslig regulering av tildeling av domenenavn. Som vist over utøver ikke Norid offentligrettslig myndighet. Således kunne det vært mer passende å kalle «regelverket» for kontraktsvilkår eller avtalevilkår. Jeg velger likevel å omtale avtalen som regelverk, da det er dette Norid selv gjør. Regelverket inneholder kravene til abonnenten, som vi skal se nærmere på.

Abbonnten er den som har registrert et domenenavn. Abonnentens forhold til Norid er avtalefestet og Norid krever i tråd med domeneforskriften § 4 at abonnenten «avgir en erklæring som inneholder søkers bekreftelse på at registrering og/eller bruk av navnet som søkes registrert».²⁴

- a) ikke er i strid med tildelingsreglene, jf. § 3,
- b) ikke er i strid med norsk rett,
- c) ikke er i strid med tredjepersons rettigheter,
- d) ikke uberettiget gir inntrykk av å angå offentlig forvaltning eller myndighetsutøvelse.»

Registerenheten skal sørge for at søkeren i egenerklæringen samtykker til at

²³ (Norid 2001a)

²⁴ (Norid Ukjent-b), Egenerklæring ved registrering av domenenavn

- a) tvister skal kunne behandles av en domeneklagenemnd,
- b) registerenheten skal kunne trekke tilbake et tildelt domenenavn når det er åpenbart at tildelingen er i strid med første ledd.»

Denne erklæringen vil jeg referere til som egenerklæringen.²⁵ Det bør bemerkes at man aldri snakker om en eier av et domenenavn. Det følger av regelverket for .no punkt 14.2 at registrering av et domenenavn kun gir en bruksrett.

Abonnementen har gjennom egenerklæringen samtykket til at han ikke bryter andres rettigheter til domenenavnet og at tvister skal kunne behandles av en klagenemnd.

1.2.7 Når det oppstår en konflikt

Det oppstår hovedsakelig to typer konflikter knyttet til domenenavn. Det er (1) konflikt om selve domenenavnet, herunder retten til å benytte seg av det, og (2) konflikt om innholdet i domenenavnet.²⁶ Oppgaven er begrenset til konflikttype (1).

Konflikter av den første typen kan bringes inn for Domeneklagenemnda. Domeneklagenemnda er et «selvstendig organ som behandler tvistesaker om rettigheter til norske domenenavn (domenenavn under landkoden .no), og klager på avgjørelser som Norid har tatt. Klagefristen er 3 år fra domenet ble registrert eller overført».²⁷

Konflikter av type (1) slik jeg har beskrevet over faller inn under klagetypen A i regelverk for .no punkt 17.1. Klagetypen A er klage på grunnlag av at registrering eller bruk av domenenavnet medfører «innbrytning» i en rettighetshavers rett til et navn. Klagetypen omfatter også offentlige myndigheters klage over at registrering eller bruk av domenenavnet «uberettiget» gir inntrykk av at den angår offentlig myndighetsutøvelse.

Klageprosedyren for slike saker er beskrevet i regelverk for .no, vedlegg H. Kravene for å vinne frem i en klagesak fremkommer av vedlegg H punkt 1.2.1:

²⁵ (Norid Ukjent-b), Egenerklæring ved registrering av domenenavn

²⁶ (Norid 2011a), punkt 5.

²⁷ (Norid Ukjent-a)

- a) «Klager har rettigheter til et navn eller merke som er identisk med eller forvekselbart med domenenavnet, og
- b) at abonnentens registrering eller bruk av domenenavnet er foretatt i ond tro.»

Under klagetype A finnes det to typer ond tro-vurderinger. Den ene hvor klagemotparten utgir seg for å være offentlig myndighet²⁸ eller kan forveksles med slik og den andre hvor både klager og klagemotpart er private parter.²⁹ Jeg vil kun ta for meg ond tro mellom private parter i denne oppgaven.

1.2.8 Internasjonal konfliktløsning

Som nevnt i innledningens punkt 1.1 skal denne oppgaven også ha et internasjonalt perspektiv. Når jeg sammenligner det norske og det internasjonale systemet vil jeg benytte meg av avgjørelser avsagt under UDRP. UDRP er et tvisteløsningssystem for domenekonflikter som ICANN har innført for de generiske toppdomenene.

UDRP ble vedtatt av ICANN og er hovedsakelig basert på anbefalingene som fremkom i rapporten «WIPO Internet Domain Name Process».³⁰ UDRP administreres av fem ulike tvisteløsningsorganer³¹:

- Asian Domain Name Dispute Resolution Centre
- National Arbitration Forum
- WIPO
- The Czech Arbitration Court Arbitration Center for Internet Disputes
- Arab Center for Domain Name Dispute Resolution (ACDR)

²⁸ (Norid 2001b), punkt 1.2.2

²⁹ (Norid 2001b), punkt 1.2.1

³⁰ (WIPO Ukjent)

³¹ (ICANN Ukjent)

World Intellectual Property Organization (heretter WIPO) har laget en oversikt over avgjørelser³² fra sitt tvisteløsningsorgan og det er denne oversikten jeg benytter meg av når jeg sammenligner Domeneklagenemndas praksis med UDRP.

Det er viktig å forstå hva som er likt og ulikt i regelverket WIPO baserer seg på og det norske systemet. Under UDRP må klager påvise at han har en rettighet. Dette gjelder også etter det norske regelverket. Videre må det påvises ond tro hos klagemotparten. Også dette må gjøres i Domeneklagenemnda. I tvisteløsningen i UDRP må det påvises ond tro ved bruk *og* registrering. Dette i motsetning til det norske systemet, hvor ond tro må påvises ved bruk *eller* registrering. I tillegg må det under UDRP påvises et tredje vilkår som ikke eksister i regelverket for .no: manglende legitim interesse hos klagemotparten.³³

³² (WIPO 2011)

³³ (ICANN 1999), punkt 4 a (ii)

2 Metode

I denne oppgaven benyttes alminnelig juridisk metode. I fremstillingen tar jeg utgangspunkt i domeneforskriften og kontraktene mellom registrarene, Norid og abonnentene. Domeneforskriften er gitt med hjemmel i ekomloven § 7-1. Det følger av domeneforskriften § 5 at registerenheten, som er Norid, skal overlate deler av registreringsprosessen til registrarer. Dette gjøres gjennom kontrakter, og bestemmelsen gir anvisning på at alle registrarer skal gis samme kontraktsvilkår. Egenerklæringen abonnentene må signere på har sin hjemmel i domeneforskriften § 4. Denne utgjør sammen med «regelverket for .no» kontrakten mellom Norid og abonnenten. Domeneforskriften er også hjemmel for rammene og prinsippene for Domeneklagenemnda.

For å vurdere Domeneklagenemndas praksis har jeg tatt for meg saker i periodene 2004-2005 og 2012-2014. I tillegg har jeg hatt tilgang til «Erfaringsdokument for Domeneklagenemnda», der nemnda fremhever det den mener er relevante avgjørelser for gitte temaer. I de tilfellene jeg ikke har funnet relevant praksis i de utvalgte periodene har jeg benyttet avgjørelser som det blir henvist til i erfaringsdokumentet og enkelte andre illustrative avgjørelser. Erfaringsdokumentet er et interndokument og jeg har derfor ikke benyttet meg nemndas vurderinger av egen praksis i dette dokumentet. Jeg har valgt denne fremgangsmåten for at oppgaven ikke skal klausuleres. Alle avgjørelsene finnes på Norid sine nettsider.³⁴

Jeg har i tillegg vurdert nemndas praksis opp mot internasjonale tvisteorganer og avgjørelser i norsk rettsvesen. Avgjørelser fra førstnevnte er kun innhentet der det er nødvendig for å belyse områder i ond tro-vurderingen som ikke er tilstrekkelig belyst i nemndas egen praksis.

³⁴ Se <http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/>

3 Domeneklagenemndas prinsipper

Domeneklagenemnda er et selvstendig organ som Norid opprettet på bakgrunn av bestemmelsene i domeneforskriften § 7. Det følger av forarbeidene til forskriften³⁵ at formålet med nemnda er et kostnadseffektivt og raskt behandlingsalternativ til rettsvesenet.

En slik tolkning støttes av prinsippene Norid har tegnet opp for nemnda.³⁶ I prinsippene er følgende punkter presentert som viktige:

- Rettssikkerhet
- Rask og rimelig behandling
- Tillitsvekkende og hensynsfull ordning
 - Uavhengighet
 - Rettssikkerhet
 - Åpenhet
 - Representasjon

Flere av disse punktene er i direkte strid med hverandre. Det er på alle rettsområder slik at punktene rettssikkerhet og rettseffektivitet må balanseres³⁷. Norid gir selv i sine prinsipper en redegjørelse for den samme problematikken. Norid konkluderer med at hensynet til «rask og rimelig behandling må (...) gis forrang».³⁸

³⁵ .no eller aldri (Samferdselsdepartementet 2002) punkt 13.

³⁶ (Norid 2014i), Prinsipper for Domeneklagenemnda

³⁷ Se for eksempel:

Prop. 147 L (2012–2013) Endringer i straffeprosessloven mv. (behandling og beskyttelse av informasjon) punkt 3.3: «I et lovgivningsperspektiv vil et realistisk rettssikkerhetsideal, slik utvalget ser det, bli å finne i et balansepunkt mellom hensynet til mistenktes rettssikkerhet og samfunnets/fornærmede/etterlattes interesser, innenfor rammen av en effektiv ressursutnyttelse.»

³⁸ (Norid 2014i), punkt Avveining mellom de ulike prinsippene

Denne prioriteringen fører med seg noen begrensninger for nemnda. Behandlingen for nemnda er i utgangspunktet skriftlig etter bestemmelsene i regelverk for .no vedlegg H punkt 2.9 litra a og klagen kan ikke overstige 2000 ord.

Begrensningene i klageadgangen gjør at det blir vanskelig for nemnda å belyse saker av en viss kompleksitet. Dette er også grunnen til at nemnda avviser visse typer saker, der den ikke har kapasitet til å vurdere om rettigheter eller ond tro foreligger på bakgrunn av 2000 ord og innenfor de gitte rammer. Dette er typisk saker med komplisert jus eller faktum jf. domeneforskriften § 7 annet ledd og regelverk for .no vedlegg H punkt 1.3.

Nemnda gjør som hovedregel ikke egne undersøkelser i forbindelse med sakene og må som følge av dette stole på fremstillingen partene selv gir.³⁹ Jeg kommer senere tilbake til hvordan dette påvirker nemndas mulighet til å gjennomføre deler av ond tro-vurderingen.

³⁹ (Norid 2014i) Prinsipper for Domeneklagenemnda, tredje punkt under «Avveining mellom de ulike prinsippene»

4 Ond tro-kravets øvre og nedre grense

4.1 Innledning

For å vinne frem i en sak i Domeneklagenemnda må klager, som nevnt, kunne dokumentere at:

- a. «Klager har rettigheter til et navn eller merke som er identisk med eller forvekselbart med domenenavnet, og
- b. at abonnentens registrering eller bruk av domenenavnet er foretatt i ond tro.»⁴⁰

Det første kravet er at klager har en rettighet til navn eller merke. Eksempler på dette kan være innarbeidede eller registrerte varemerker. Jeg legger i den videre drøftelsen til grunn at kravet i punkt a er tilfredsstillt.

4.2 Øvre og nedre grense

Regelverket definerer ond tro-begrepet som at abonnenten «visste eller burde ha visst» at han ved registrering eller bruk «kunne krenke andres rettigheter».⁴¹

Det må antas at den øvre grense for ond tro-kravet svarer til forsett. Man har flere eksempler på at Domeneklagenemnda legger til grunn at ond tro-kravet er oppfylt når klagemotparten allerede var kjent med klagers rettigheter og likevel valgte å registrere domenet.⁴²

Regelverket definerer ond tro-kravets nedre grense som «burde ha visst»⁴³. Domeneklagenemnda viste allerede i 2004 i DOK-2004-49, båtmagasinet.no, at ond tro tolkes som at abon-

⁴⁰ (Norid 2001b) Avsnitt 1.2.1.

⁴¹ (Norid 2001b) Avsnitt 1.2.1 litra b, annet ledd.

⁴² Se for eksempel DOK-2013-41, filmpolitiet.no

Saken omhandler ond tro-kravet i forbindelse med om abonnenten kjente til NRK-programmet Filmpolitiet.

Domeneklagenemnda uttaler at: «Innklagede har i tilsvaret opplyst at han visste om programmet Filmpolitiet. På bakgrunn av de opplysningene som er gitt i klagen (...) anser Nemnda det som dokumentert at innklagede var kjent med programmet både da domenenavnet ble registrert i 2010, og også ved tidligere registrering i 2007. Det foreligger ond tro i regelverkets forstand siden innklagede visste eller burde ha visst at registreringen kunne krenke klagers rettigheter.»

⁴³ (Norid 2001b) Avsnitt 1.2.1 litra b, annet ledd.

nenten «må ha kjent til klagers rettigheter eller opptrådt grovt uaktsomt da domenenavnet ble registrert».^{44 45} Nemnda har gjennom sin videre praksis lagt seg nærmere opp til ordlyden i regelverket i sine avgjørelser og bruker nå som oftest utsagnet «visste eller burde ha visst».⁴⁶

Nemndas uttalelser trekker i retning av at den nedre grense ligger ved klagemotpartens uaktsomhet. Ond tro-kravet kan dermed ikke forstås utelukkende som et krav om positiv ond tro.

⁴⁴ DOK-2004-36, edenspring.no. Samme formulering her: «må ha kjent til»

⁴⁵ DOK-2004-49, båtmagasinet.no

⁴⁶ DOK-2012-26, picasso.no:

Domeneklagenemnda uttaler i denne avgjørelsen at kravet til ond tro ikke var oppfylt da klager ikke hadde klart å vise at klagemotparten «visste eller burde ha visst» at registreringen eller bruken kunne krenke klagers rettigheter.

5 Ond tro-kravets tredeling

5.1 Innledning

Når ond tro-begrepet omfatter uaktsomhet er det nærliggende å undersøke om vurderingen består av to forskjellige elementer: En aktsomhetsvurdering og en forsettvurdering. Det er også aktuelt å sjekke om det for enkelte grupper finnes en forhøyet aktsomhetsvurdering.

5.2 Forsett

Som nevnt over konstaterer Domeneklagenemnda at det foreligger ond tro når det foreligger forsett. Med forsett menes at abonnenten visste at hans registrering brøt med noens rettigheter. Eksempler på denne vurderingen i nemndas tidlige fase finnes i DOK-2004-52, jkrowing.no. I denne saken uttaler nemnda:

«Det fremstår (...) klart for Domeneklagenemnda at J K Rowling var velkjent for klagemotparten både som personnavn og varemerke for klager. [Nemda] finner derfor kravet til ond tro er oppfylt».

Denne vurderingen har ikke endret seg vesentlig i tiden frem til 2013,⁴⁷ og den er i overensstemmelse med regelverket for .no. I avtalen mellom abonnenten og Norid, «Egenerklæringen», signerer søkeren på at han ikke skal registrere domenenavnet hvis han er klar over at domenenavnet bryter med en annens rett. Hvis han har slik kunnskap på registreringspunktet vil det utgjøre forsett fra abonnentens side.

⁴⁷ Se f.eks. DOK-2012-52, ikt-nor.no:

I saken kom Domeneklagenemnda til at klagemotpartens registrering var foretatt i ond tro: «Ut fra sakens bakgrunn, og korrespondansen mellom partene, må det ha vært klart for klagemotparten at klager drev videre den virksomheten domenet ble registrert for, og som alle parter hadde til intensjon at domenenavnet skulle støtte. Dette bekreftes av at klagemotparten har fortsatt å la domenet stå til rådighet for klagers e-postserver mv. Det er derfor sannsynliggjort at klagemotparten har registrert domenet for å hindre klager i å registrere et navn klager har rettigheter til eller gjøre det vanskelig for klagers virksomhet på andre måter, for eksempel for å hindre klager i å utnytte sine rettigheter.»

Det følger av regelverket⁴⁸ at det ikke er noen forskjell om ond tro oppnås ved bruk eller registrering. Abonnementen har også signert på at han ikke ved bruk skal hindre andre å benytte seg av sine rettigheter. Det vil derfor utgjøre forsett både når abonnementen har kunnskap ved registrering og når han får kunnskap ved bruk.

5.3 Den alminnelige aktsomhetsnormen

Det ser ut til at Domeneklagenemnda har lagt seg på en vurderingsnorm der den krever et minimum av tiltak for at en abonnent kan hevde å ikke være i ond tro.

Dette er en holdning som overraskende nok ikke har endret seg stort gjennom Domeneklagenemndas praksis fra begynnelse til slutt. Det finnes klare eksempler på at visse tiltak må gjennomføres for at abonnementen kan være utenfor ond tro. I DOK-2004-35, jølstad.no uttaler nemnda at «[k]lagemotpart[en] må ha kjent til klagers virksomhet og rettigheter. I alle fall må det anses grovt uaktsomt å ikke foreta ytterligere undersøkelser». I dette tilfellet kom nemnda til at abonnementen kjente til rettighetene til klager, eller i det minste at han ikke var aktsom fordi han ikke hadde gjennomført nødvendige kontroller.

I DOK-2005-12, dnbnorbank.no er nemnda enda klarere på at en slik grunnleggende kontroll må gjennomføres ved registrering av domenenavn. Hadde klagemotparten henvendt seg til Patentstyret ville dette ha avdekket at det var inngitt søknad om varemerkeregistrering av DnB NOR og dermed skjedd registrering i ond tro.

Dette er utsagn som indikerer at grunnleggende undersøkelser må kunne kreves gjennomført for at en abonnent kan hevde seg utenfor uaktsomhetsdelen av ond tro-begrepet.

Hva slags undersøkelser kreves av Domeneklagenemnda? Sakene som er oppramset i avsnittene over viser at Domeneklagenemnda allerede tidlig i sin praksis krevde at søker ringte offentlige kontorer for å finne frem i tilgjengelig informasjon.

⁴⁸ (Norid 2001b)

I en senere sak har nemnda uttalt at «for å være i god tro bør klagemotparten ha undersøkt offentlig tilgjengelige registre som Foretaksregisteret, samt søkemotorer som for eksempel Google».⁴⁹ Sett i sammenheng med informasjonen over om at det kreves at abonnenten kontakter Patentstyret bør i alle fall følgende registre undersøkes:

- Foretaksregisteret, Brønnøysundregistrene
- Varemerkerregisteret, Patentstyret
- Søkemotorer (Google, Bing, e.l.)

Når man etter en slik undersøkelse kommer frem til at navnet ikke er i bruk som registrert foretaksnavn, varemerke eller patent og et Googlesøk ikke resulterer i at søker har fått kjennskap til andre innarbeidede rettigheter, bør søker kunne sies å være aktsom.

Praksis viser at aktsomhetskravet har vært veldig strengt allerede fra tidlig i nemndas praksis. Kravet har videreutviklet seg i tråd med utviklingen på Internett. Informasjon har blitt stadig lettere tilgjengelig gjennom nettsider og automatisk uthenting av informasjon. Kravet til informasjonsinnhenting kan dermed sies å ha utviklet seg i tråd med resten av samfunnet, men det er verdt å bemerke at det har vært strengt fra begynnelsen av.

5.3.1 Kolliderende rettigheter

Er det nødvendig å gjennomføre undersøkelser som nevnt over i et tilfelle der en registrant ønsker å registrere et domenenavn som den allerede har varemerkerettigheter til? Da søker allerede har rettigheter til eget navn er dette unødvendig. En slik søker må kun sørge for at han ikke ved senere bruk er seg ond tro ved å bruke domenet slik at han går ut over sin egen rett og inn på annens rett.

Slike saker avvises ofte av Domeneklagenemnda, fordi de blir for komplekse og ikke kan bevises på de 2000 ord man er begrenset til.⁵⁰

⁴⁹ DOK-2013-18, håkanesmaskin.no

⁵⁰ Se for eksempel DOK-2014-34, memo.no og DOK-2014-33, movement.no

5.4 Forhøyet aktsomhetsnorm

Videre tyder nemndas praksis på at det foreligger en forhøyet aktsomhetsnorm innenfor visse grupper av abonnenter. Blant annet er det lagt stor vekt på kravet til lokalkunnskap og kjennskap til konkurrerende bedrifter.

5.4.1 Lokalkunnskap

Tidlig i nemndas praksis ble det slått fast at lokal tilhørighet indikerer at man burde ha mer kunnskap enn det man normalt ville forvente av abonnenter andre steder i landet.

Nemnda legger til grunn at det er klager som må bevise ond tro hos abonnenten som innehar bruksretten til domenet. I DOK-2004-14, møre-nytt.no har nemnda uttalt at «[k]lageren må også dokumentere at abonnentens registrering eller bruk av domenenavnet er foretatt i ond tro. Klager viser til at klagemotpart bor i distriktet og må ha kjent til navnet på en lokalavis». Nemnda vurderer på bakgrunn av dette «at klagemotparten må ha kjent til klagers rettigheter til navnet Møre-Nytt da domenenavnet møre-nytt.no ble registrert».

Videre kom nemnda i DOK-2004-47, gigafib.no til at ond tro var bevist fordi klager «må antas å ha vært kjent med etableringen av GigaFib AS som følge av den publisitet dette fikk i Tønsberg-området».

På bakgrunn av dette virker det som nemnda legger til grunn at abonnenter «må ha» kunnskap om det som skjer i sitt eget lokalmiljø. Man har dermed en større plikt til å inneha lokalkunnskap også om ikke-konkurrerende bedrifter.

5.4.2 Konkurrerende bedrifter

Bedrifter som konkurrerer på samme forretningsområde tillegges en større plikt til å skaffe seg kunnskap om sine konkurrenters virksomhet enn det man ville forvente mellom bedrifter som ikke regnes som konkurrenter.

Dette er en del av nemndas praksis som ikke har endret seg stort fra oppstarten i. I DOK-2004-31, båtbørsen.no legges det til grunn at «klagemotparten skulle etablere forretningsvirksomhet blant annet på samme område som klager i dag er inne på, nemlig kjøp og salg av bå-

ter» og at klagemotparten derfor burde ha kjent til klagers rettighet. I den senere saken DOK-2013-03, nordangroup.no hadde klagemotparten «sin virksomhet innenfor samme bransje som klager» og burde ha visst «at registreringen kunne krenke klagers rettigheter».

Dette trekker i retning av at det kreves en forhøyet aktsomhetsnorm for konkurrerende bedrifter. Bedrifter forventes å ha dyptgående kjennskap til sine konkurrenter.

Kravet som stilles til konkurrerende bedrifter er i utgangspunktet det samme som for de som innehar lokalkunnskap. Det kan ses på som et alternativt grunnlag for den samme forhøyede aktsomhetsnormen. Her anses grunnlaget for den forhøyede aktsomhetsnormen å være at bedriftene konkurrerer innenfor det samme segmentet, ikke innenfor det samme geografiske området. Se likevel punkt 10.2.2.2 om utvidet vern for registrering av generiske domenenavn mellom konkurrenter. Et slikt utvidet vern er ikke påvist for de med lokalkunnskap eller de som faller inn under den alminnelige aktsomhetsnormen.

En forhøyet aktsomhetsnorm for konkurrerende bedrifter er etter min vurdering riktig. Bedrifter har ofte noe å tjene på å vanskeliggjøre konkurrentens virksomhet og det er dermed fornuftig å pålegge disse en større plikt til å gjennomføre undersøkelser enn andre.

5.4.3 Registrarer

En annen gruppe abonnenter som pålegges en forhøyet aktsomhetsnorm er registrarer. Det forventes at registrarer har svært god innsikt i regelverket og vet hvilke undersøkelser som må gjennomføres.

I DOK-2014-18, onoff.no uttaler nemnda at «[f]or registrarer må det etter nemndas syn stilles større krav til aktsomhet, og forventes at det foretas grundigere søk enn for enkeltpersoner. En registrar forutsettes å ha fullt kjennskap til regelverket i og med sine kontraktsforpliktelser med Norid, og det legges til grunn en lojalitetsplikt overfor hensynene bak domenesystemet».

I tilfellet over var klagemotparten et selskap, og selskapets eier var registrar i et tredje selskap. Han hadde gjennomført søk i Google som ikke resulterte i treff vedrørende motparten og hadde ikke funnet treff i Patentstyrets registre på de varemerker klager hadde angitt som aktuelle i

saken. Ved bruk av andre søkeord derimot ville eieren, ifølge Domeneklagenemnda, funnet registrerte varemerker. Dette kunne kanskje ikke kreves av en vanlig abonnent.

Kravene som stilles til registrarer er en ny utvikling i Domeneklagenemnda.⁵¹ Det finnes ingen avgjørelser som indikerer en slik forhøyet norm for registrarer tidligere. Likevel harmoniserer dette, etter min mening, godt med regelverket for .no.

For abonnentene er registrarene Norids ansikt utad og de må sette seg godt inn i regelverket før de oppnår registrarstatus.⁵² Det er fornuftig at registrarene pålegges en forhøyet aktsomhetsnorm gitt deres fordeler sammenlignet med vanlige abonnenter. Registrarene trenger ikke betale et mellomledd for håndteringen av domenenavnsøknaden, og de har dermed en prisfordel. På grunn av dette manglende mellomleddet kan de også oppnå en tidsmessig fordel ved registrering.

5.5 Oppsummering

Ond tro-vurderingen må etter dette deles inn i tre deler med en forsetts-, aktsomhets- og forhøyet aktsomhetsvurdering. Denne tredelingen begrunnes i ond tro- begrepets oppbygging og krav som kan stilles til særskilte grupper abonnenter.

⁵¹ Se kapittel 9 i denne oppgaven. Der beskrives DOK-2009-38, ting.no hvor situasjonen var den samme. I den saken ilegges det ikke en forhøyet aktsomhetsplikt for registrarer.

⁵² (Norid 2014j)

6 Ond tro kontra uaktsomhet

Ond tro-kravet i regelverkets retningslinjer, sett i sammenheng med Domeneklagenemndas tolkning av regelverket, fremstår som en aktsomhetsnorm. Aktsomhetsnormer benyttes ofte i norsk rett og er ikke like ukjent som kravet om ond tro.

Jeg har tidligere vist at ond tro-kravets nedre grense er uaktsomhet, altså informasjon søker burde ha tilegnet seg før vedkommende søkte. Den øvre grensen er forsett, informasjon søker faktisk hadde.

Spørsmålet er om noen av de klassiske aktsomhetsvurderingene i norsk rett også kan legges til grunn i Domeneklagenemnda.

En kjent aktsomhetsnorm finnes i erstatningsretten, der man skiller mellom tre grader av skyld: Uaktsomhet, grov uaktsomhet og forsett.

Uaktsomhet, også kjent som simpel uaktsomhet, kan være bevisst eller ubevisst. Bevisst uaktsomhet vil si at utøveren var klar over at han utsatte omgivelsene for en uønsket risiko. Den ubevisste uaktsomheten består i at utøveren burde innsett at han skapte en risiko.⁵³ Simpel uaktsomhet kjennetegnes ved uttrykket «burde visst».

Ved grov uaktsomhet er avviket fra den forsvarlige handlemåte større enn ved simpel uaktsomhet. Også grov uaktsomhet kan være bevisst eller ubevisst.⁵⁴ Grov uaktsomhet kjennetegnes ved uttrykket «må ha visst».

Den groveste handlingsmåten i erstatningsretten er forsett. Her velger utøveren å gjennomføre handlingen selv om skade sannsynligvis inntreffer.⁵⁵ Forsett kjennetegnes ved uttrykket «viss-te».

⁵³ (Lødrup 2005) side 95

⁵⁴ (Lødrup 2005) side 95

⁵⁵ (Lødrup 2005) side 96

Norid benytter seg av disse begrepene når de angir ond tro-kravet i sitt regelverk. Ond tro-kravet skal vurderes slik at «abonnten visste eller burde ha visst», og omfatter dermed abonnentens forsett til og med simpel uaktsomhet.

Det ser ut til at Domeneklagenemnda legger til grunn at alle som søker om å få registrere et domene har den nødvendige kunnskapen om hvor de finner informasjon om rettigheter andre kan ha til domenenavnet, se beskrivelsen over av den alminnelige aktsomhetsnormen. Dette må ses i sammenheng med egenerklæringen⁵⁶ som signeres ved søknad om domenenavn. Denne medfører at man forplikter seg til å kjenne regelverket før man registrerer domenenavnet.

Burde ond tro-kravet vært presentert som en aktsomhetsnorm? Jeg heller mot å svare ja på dette spørsmålet. Aktsomhetsnormer indikerer at man forventer visse handlinger i gitte situasjoner. Ond tro-kravet er ikke nødvendigvis et krav om at registranten har utført handlingen i positiv ond tro, altså forsettlig, men at vedkommende har unnlatt å gjennomføre de nødvendige kontroller som forventes av en aktsom god søker.

Ond tro-kravet kunne etter min mening like gjerne vært presentert slik at klager må påvise at abonnenten ved registrering har vært uaktsom. En slik vurdering er bedre kjent i norsk rett og er etter min mening den vurderingen som faktisk gjennomføres i dag.

⁵⁶ (Norid Ukjent-b)

7 Ond tro-vurderingens tidsaspekt

7.1 Må den onde troen foreligge på avgjørelsestidspunktet?

Har ond tro funnet sted ved bruk av domenet, oppstår følgende spørsmål om tidsaspektet:

- Må bruk i ond tro være pågående ved klagebehandlingen?
- Er det tilfredsstillende at den har funnet sted på et tidligere tidspunkt?
- Vil det være tilstrekkelig at abonnenten avvikler bruken?

Spørsmålene er ikke drøftet uttømmende av Domeneklagenemnda og kan med dette gjøres til gjenstand for drøftelse her.

Det er nærliggende å trekke analogier fra varemerkeretten på dette punktet. Varemerkeloven § 59 omhandler de tiltak en merkehaver kan rette mot noen som bryter hans enerett. I forarbeidene⁵⁷ uttales at inngriperen kan «pålegges å slette eller overdra (...) domenenavn *som er brukt i strid* med varemerkeretten, jf. Rt-2004-1474 Volvoimport og kapittel 7 i proposisjonen.» (min utheving) Det forutsettes at Norid sletter eller overfører domenenavn hvis det foreligger rettskraftig dom.

Ordlyden alene trekker i retning av at det er tilstrekkelig at det har funnet sted bruk i strid med varemerkeretten. Likevel skjer dette med henvisning til Volvoimport-dommen, hvor det ikke gjøres noe eget poeng ut av om domenenavnene fortsatt brukes eller ikke.

En slik situasjon er derimot tatt opp i LB-2013-035584, hvor domenenavnene var parkert. At et domenenavn er parkert betyr at det er ikke satt opp med verken e-post eller websider.⁵⁸ Den eneste bruken det er tale om er altså registrering av domenenavnet slik at merkehaveren ikke kan benytte seg av det. Retten uttaler her «[a]t domenenavnene er parkert, hindrer ikke at Techno på ny kan ta dem i bruk, og det sperres for merkehavers egen utnyttelse av sitt varemerke». Videre viser retten til at «[d]et er en risiko for mulig fremtidig bruk, og [at det ikke er] økonomiske eller praktiske forhold som gjør en overføring uforholdsmessig».

⁵⁷ Ot.prp. nr. 98 (2008-2009) Om lov om beskyttelse av varemerker (varemerkeloven) kapittel 14.1.8

⁵⁸ (Domeneshop Ukjent)

Etter min mening taler dette for at det er tilstrekkelig for å konstatere ond tro at domenenavnet fortsatt er registrert på klagetidspunktet. Dette må i alle fall anses som bruk i tilfeller hvor merkehavere (etter varemerkeloven) forhindres fra å utnytte sitt varemerke.

Således er det etter min mening tilstrekkelig at domenenavnet har vært brukt i ond tro. Men Domeneklagenemnda bør ta for seg sannsynligheten for at ond tro-bruken gjenopptas og intensjonen bak den bruken som allerede foreligger.

Domeneklagenemnda kan også tenkes å omgå problematikken ved å anvende ond tro-bruk som indikasjon på at ond tro forelå allerede på registreringstidspunktet. Dermed slipper Domeneklagenemnda spørsmålet om ond tro-bruk må foreligge på klagetidspunktet.

8 Forsøk på introduksjon av legitim interesse

8.1 Innledning

I DOK-2014-34, memo.no og DOK-2014-33, movement.no gir Domeneklagenemnda uttrykk for at abonnenten bør ha en legitim interesse i domenenavnet. Der uttaler nemnda at punkt 5.1 i regelverket for .no må tolkes i lys av formålet. Etter nemndas oppfatning er formålet «å bidra til at den knappe ressursen som .no-domenenavn er, kan være tilgjengelig for flest mulig foretak, og tilsvarende til å motvirke at domenespekulanter "hamstrer" store mengder attraktive domenenavn uten å benytte dem i reell virksomhet.»

Domeneklagenemnda mener selv den ikke kan legge vekt på punkt 5.1 i regelverket i klagetype A, og avviser dermed klagernes argumentasjon om dette.

Det kan stilles spørsmål med hvorvidt nemndas tolkning av punkt 5.1 er riktig. Det fremgår av bestemmelsens formulering at organisasjonen må drive «reell virksomhet». Dette kravet er etter min mening knyttet til selve virksomheten, ikke til domenenavnet. Bestemmelsen oppstiller ikke er krav om at *domenenavnet* skal *brukes*.

Nemnda gir etter min mening uttrykk for at den ønsker å ha mulighet til å kreve legitim interesse hos abonnentene, herunder at domenenavnet faktisk *benyttes* i reell virksomhet. Likevel mener den selv at den ikke kan gjøre en slik vurdering etter dagens regelverk.

8.2 Behovet for en «legitim interesse»

8.2.1 I forhold til privatpersoner

Norid åpnet den 17. juni 2014⁵⁹ for at privatpersoner kan registrere domener direkte under .no. En slik liberalisering kan medføre en økning i antall klager, da den mulige målgruppen for domener er utvidet.

En slik liberalisering fører med seg mange spørsmål som bør besvares i forbindelse med Domeneklagenemndas arbeid. I forbindelse med ond tro er følgende spørsmål aktuelle:

⁵⁹ (Norid 2014b)

- Kan man stille de samme aktsomhetskrav til privatpersoner som de man stiller til selskap?
- Vil det eventuelt være andre vurderingsmåter som er like aktuelle for å hindre konflikter på domeneområdet?

Det å åpne for en lavere aktsomhetsnorm for privatpersoner vil være til ulempe for aktører som belager seg på sikker tilgang til domenenavn tilsvarende sine varemerkerettigheter. Det vil føre til en utvanning av rettighetene disse aktørene sitter på pr. i dag.

Det er nærliggende å anta at man må se på domenerregistrering som et spesialfelt hvor man må inneha et minimumsnivå med kunnskap før man går videre med registrering av et domenenavn. Dette illustreres for eksempel i egenerklæringen, hvor man underskriver på at man ikke bryter med andres rettigheter.⁶⁰

8.2.2 I forhold til næringsdrivende

Pr. i dag har Domeneklagenemnda den innstilling at man sjelden kan bebreides for å registrere domenenavn av en generell karakter. Dette fremkommer for eksempel i DOK-2012-47, pepper.no, der nemnda anså betegnelsen "pepper" som «så generell at innklagede vanskelig kan bebreides for å ha registrert domenet». ⁶¹ En slik tolkning er etter min mening i tråd med regelverket, men på den annen side tilrettelegger det for domenehamstring.

8.2.3 Legitim interesse som løsning

En løsning på dette problemet, og en løsning på et potensielt økt konfliktnivå når hele Norges befolkning over 18 år kan registrere domenenavn, kan være å innføre et krav til legitim interesse i domenenavnet.

Det kan argumenteres for at domenenavn er en knapp ressurs som i et samfunnsøkonomisk perspektiv bør begrenses til de med en legitim interesse i navnet. UDRP opererer i dag med et

⁶⁰ (Norid Ukjent-b)

⁶¹ Se også DOK-2014-40, flinkefolk.no

krav om at klager i domenekonflikter må påvise at abonnenten ikke har legitim interesse i domenenavnet. Under UDRP er dette et kumulativt vilkår sammen med ond tro hos abonnenten og rettighetskravet hos klager.

Bevisbyrden for legitim interesse under UDRP kan i noen tilfeller snus. I tilfeller der det fremstår som om abonnenten ikke har legitim interesse, men klager mangler positiv informasjon om dette, kan han rette en «prima facie» sak mot abonnenten.⁶² Da må abonnenten selv dokumentere at han har en legitim interesse til domenenavnet.

8.3 Domeneklagenemndas praksis på området

Domeneklagenemnda benytter to forskjellige begrep om hverandre på dette området: legitim- og berettiget interesse.⁶³ En ren språklig forståelse av ordet berettiget antyder at ordet betyr kvalifisert, rettferdiggjort eller rettferdig, forsvarlig, velbegrunnet.⁶⁴ En tilsvarende språklig forståelse av ordet legitim leder hen til at det må være i samsvar med loven og i samsvar med det som er rettferdig.⁶⁵

Det må legges til grunn at Domeneklagenemndas bruk av disse begrepene er overlappende og dekker tilfeller hvor abonnenten har en kvalifisert rett til å abonnere på domenet i samsvar med regelverket for .no.

Domeneklagenemnda omtaler legitim interesse i forbindelse med ond tro i blant annet DOK-2013-31, tac.no og i DOK-2012-27, atlanticmarine.no.

I saken om atlanticmarine.no kommer Domeneklagenemnda med følgende uttalelse: «Ut fra sakens dokumentasjon anser nemnda at klagemotparten selv har en berettiget interesse til navnet ”atlantic marine”. Kravet til ond tro er dermed heller ikke oppfylt».

⁶² (WIPO 2011) punkt 2.1

⁶³ Se for eksempel 2013-31, tac.no og DOK-2012-27, atlanticmarine.no

⁶⁴ (Språkrådet 2014a)

⁶⁵ (Språkrådet 2014b)

Selv om det ikke er pålagt, har klagemotparten her dokumentert en legitim interesse i domenenavnet. Domeneklagenemnda benyttet seg av muligheten til å bruke dette argumentet mot at ond tro har funnet sted. Det er interessant at Domeneklagenemnda velger å gå inn på denne drøftelsen da den tidligere i avgjørelsen allerede har avklart at klager ikke har påvist en rettighet i navnet. Klagen kunne av den grunn blitt avslått uten videre drøftelse.

I DOK-2014-40, flinkefolk.no uttaler nemnda at «[d]et er etter regelverket heller ikke et krav at en virksomhet må kunne oppgi en legitim interesse eller en form for tilknytning til et domenenavn for ikke å være i ond tro».

Nemndas praksis viser at det pr. i dag ikke kan legges til grunn et krav om legitim interesse hos abonnenten. På tross av dette legger nemnda seg tett opp til en slik vurdering der den har mulighet til dette.

8.4 Mulighet for innføring i regelverket

Man kunne tenke seg legitim interesse tatt inn som et moment i ond tro-vurderingen, med mulighet for omvendt bevisbyrde, slik det er mulighet for under UDRP. Da kunne man lagt til rette for at bedrifter ikke hamstrer generiske domenenavn på bekostning av de bedrifter som har reell nytte av domenenavnet.

En innvending mot en slik løsning er at flere kan ha en legitim interesse i domenenavnet. Likevel vil et slikt krav hindre at noen uten legitim interesse registrerer domenenavnet. For de som har legitim interesse faller man tilbake på førstemann til mølla-prinsippet. Etter min mening er derfor ikke argumentet om at flere kan ha legitim interesse særlig tungtveiende.

Legitim interesse som et moment i ond tro-vurderingen vil sikre at .no-domenenavn kan være tilgjengelig for flest mulig foretak, slik nemnda gir uttrykk for at den ønsker i DOK-2014-34, memo.no og DOK-2014-33, movement.no.

Legitim interesse er et begrep som kan benyttes overfor både fysiske og juridiske personer og er slik sett godt egnet som en metode for å senke konfliktnivået på domenenavnområdet.

En eventuell innføring av legitim interesse som ledd i ond tro-vurderingen er likevel ikke uten problemer. Det er pr. i dag ikke bruksplikt for domenenavn. Et krav om legitim interesse nødvendiggjør en vurdering av abonnentens bruk eller planlagte bruk av domenenavnet. En slik vurdering vil være vanskelig og bevisbedømmelsen i Domeneklagenemnda kan bli krevende. Kravet kan tenkes uforenlig med den kostnadseffektive løsningen Domeneklagenemnda skal være. Før et slikt krav kan innføres er det derfor viktig at forholdet mellom bruksplikt og legitim interesse avklares.

9 Overføring av ond tro mellom selskap

I utvalget saker jeg har gjennomgått har jeg kun funnet én sak som omhandlet overføring av ond tro mellom selskaper. Jeg har derfor utvidet søkeområdet og funnet tre saker hvor Domeneklagenemnda har måttet vurdere hvorvidt ond tro kan overføres mellom selskap. I DOK-2005-10, retrievernytt.no er situasjonen slik:

A registrerer retrievernytt.no i juli 2004. På dette tidspunkt har han vært medlem av Norsk Retrieverklubb i 15 år. Norsk Retrieverklubbs medlemsblad benytter på dette tidspunkt navnet Retrievernytt. A overfører så domenenavnet til Norsk Hundekonsulent AS i 2005. Norsk Hundekonsulent AS gjennomfører de nødvendige kontrollene for å finne eventuelle registrerte rettigheter andre har i navnet, uten å avdekke noen som rettighetshavere. Norsk Retrieverklubb klager så Norsk Hundekonsulent AS inn for Domeneklagenemnda.

Domeneklagenemnda slår fast at A på grunn av sin tilknytning til Norsk Retrieverklubb må anses for å være i ond tro. Uten særlig drøftelse konkluderer nemnda med at Norsk Hundekonsulent AS ikke får større rett enn det A hadde til navnet. A hadde ikke rett til navnet fordi han var i ond tro, og dermed fikk ikke Norsk Hundekonsulent rett til navnet. Nemnda identifiserer her erververen med overdrageren.

En slik tolkning bryter med Norids regelverk som sier at en overføring av et domenenavn anses som en sletting med påfølgende nyregistrering.⁶⁶ Domeneklagenemnda burde her gjennomført ond tro-vurderingen ved den siste registreringen.

Domeneklagenemndas avgjørelse i DOK-2009-38, ting.no er i tråd med regelverket. Hovedspørsmålet i saken var på hvilket tidspunkt vurdering av ond tro skulle skje. Sakens faktum kan oppsummeres slik:

⁶⁶ (Norid 2001a), punkt 11

Ting.no var først registrert på Proton Computing DA. Proton Computing DA overførte domenavnet til Sikring Regnskap (heretter SR) AS i 2006. Proton Computing DA og klagemotparten, SR, er ansvarlige selskap som begge eies av R og H.

Klager hevder at selskapene må identifiseres med hverandre slik at de tiltak Proton Computing DA gjennomførte må være avgjørende for hvorvidt SR kan anses å være i ond tro. Om en slik overføring av ond tro mellom selskapene uttaler nemnda følgende:

«Domeneklagenemnda er av den oppfatning at DA-selskaper ikke kan anses å være nærstående selskap i juridisk forstand av den grunn at selskapene har de samme eierne. Domeneklagenemnda er således ikke enig med klagemotparten om at det i denne saken skal skje en identifikasjon mellom selskapene, slik at vurderingen i forhold til ond tro må gjøres ved den opprinnelige registreringen.»

Dette er i samsvaret med regelverkets instruksjon om at overføring av abonnement på domenavn anses å være sletting med påfølgende nyregistrering. Domeneklagenemnda åpner likevel for at identifikasjon mellom selskap kan finne sted der selskapene er «nærstående i juridisk forstand».⁶⁷

Domeneklagenemnda utyper ikke ytterligere hva den mener med dette. Det fremgår av Ot.prp. nr. 72 (2008-2009)⁶⁸ at vurderingen av begrepet «nærstående» i aksjeloven⁶⁹, allmennaksjeloven⁷⁰ og selskapsloven⁷¹ beror på om et selskap har bestemmende innflytelse over et annet selskap.

⁶⁷ DOK-2009-38, ting.no

⁶⁸ Ot.prp.nr.72 (2008-2009) Om lov om endringer i lov 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond og enkelte andre lover (samleproposisjon) side 42

⁶⁹ Lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper

⁷⁰ Lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper

⁷¹ Lov 21. juni 1985 nr. 83 om ansvarlige selskaper og kommandittselskaper

Et selskap skal dermed regnes som nærstående hvis det eier så mange aksjer eller andeler at det representerer flertallet av stemmene i det andre selskapet eller kan avsette et flertall av medlemmene i det andre selskapets styre.⁷²

Domeneklagenemnda har fastslått at ansvarlige selskaper med samme eiere ikke regnes som nærstående. Et slikt resonnement kan kanskje begrunnes i måten domenepirater og domenehamstrere opererer på.

Oslo tingrett beskriver et tilfelle av domenehamstrere slik: «[R]egistreringen av rundt 3000 domenenavn på 176 ulike selskaper eid av samme eiere, fremstår som ren og systematisk omgåelse av [regelverket]». ⁷³ Men det er etter min mening likevel usikkert om fremgangsmåten til domenehamstrere taler for eller imot identifisering av selskaper.

Det er etter dette uklart i hvilket omfang Domeneklagenemnda er villig til å anse selskap som så nærstående at den kan bruke førsteregistrantens handlinger i vurderingen av andreregistrantens onde tro. Dette spesielt når den i DOK-2012-68, felgen.no fastholder at også overføringer mellom selskap i samme konsern anses som en sletting og nyregistrering.

Resultatet i den enkelte sak vil nok baseres på rimelighetsbetraktninger. Det er grunn til å anta at Domeneklagenemnda i rene omgåelsestiltfeller vil vurdere en overføring av ond tro mellom førsteregistranten og andreregistranten slik det er nødvending for å hindre omgåelsen av regelverket. En slik teori baserer seg på avgjørelsen i DOK-2014-18, onoff.no. Situasjonen i saken var slik:

Domenenavnet onoff.no ble registrert av Tac AS. Tac As overførte så domenenavnet til Onoff DA, begge selskapene er hovedsakelig eiet av samme person. Selskapet Onoff DA ble i dette tilfellet opprettet etter registreringen av domenenavnet. Onoff DA ble så innklaget for Domeneklagenemnda. Klager hadde varemerkerettigheter i navnet On Off.

⁷² Ot.prp.nr.72 (2008-2009) Om lov om endringer i lov 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond og enkelte andre lover (samleproposisjon) side 42

⁷³ Tingrettsavgjørelse 09-102587TVI-TRON

Domeneklagenemndas vurdering av spørsmålet om ond tro «knytter seg i utgangspunktet til tidspunktet for registrering av domenet på klagemotparten». I denne saken anså nemnda imidlertid at «forhold knyttet til registreringen av domenet på Tac AS [var] av betydning».

Nemnda viser til at når man registrerer og overtar et domenenavn skal man skrive under på en egenerklæring der det fremgår at man ikke krenker tredjemenns rettigheter.⁷⁴

Nemnda gjentar her at det klare utgangspunkt er at tidspunktet for vurderingen av ond tro er ved registrering av domenenavnet på klagemotparten. Dette er i overensstemmelse med Norids regelverk. Nemnda åpner likevel for at forhold ved den første registreringen kan ha betydning for vurderingen av ond tro.

Jeg kan ikke se at situasjonen er vesentlig forskjellig i onoff.no saken og i ting.no-saken. I ting.no er det tale om to ansvarlige selskap med samme eier mens det i onoff.no er tale om et AS og et DA med det som i det vesentlige er samme eier. Likevel kommer Domeneklagenemnda til vesentlig forskjellige resultater i disse sakene.

Domeneklagenemnda foretar en realitetsvurdering av eiers handlinger i begge selskap i Onoff.no-saken. Nemnda konkluderer til slutt med at det på grunn av eiers status som registrar i et tredje selskap (Fish AS) påhviler han en større aktsomhetsnorm, og han anses for å være i ond tro. Det skjer her en identifikasjon med eiers forhold i andre selskap.

I ting.no er situasjonen lik, da klagemotpartens eier, R, er registrar i et tredje selskap.⁷⁵ I dette tilfellet gjøres det likevel ikke en identifikasjon mellom selskapene og klagemotparten pålegges ingen forhøyet aktsomhetsnorm.

Domeneklagenemnda vakler i sin praksis på dette punktet. Det virker som nemnda forsøker å sikre at registreringer som skjer i klare omgåelsestilfeller ikke skal bli stående. I slike tilfeller ville det vært fordelaktig for Domeneklagenemnda å ha egne bestemmelser om hvordan man behandler omgåelsestilfeller eller «hvitvasking» av domenenavn. Et klarere regelverk ville

⁷⁴ DOK-2014-18, onoff.no

⁷⁵ (Brønnøysundsregisterene 2014) og (Norid 2014c) se RegID: REG341-NORID

medført større forutsigbarhet for både abonnenter og klagere. Med et slikt regelverk kunne Domeneklagenemnda vurdert hvilken kunnskap den reelle abonnenten hadde, uavhengig av hvilket selskap vedkommende knytter domenenavnet til.

Domeneklagenemndas uttalelser og vinglete praksis tyder på at det er et behov for å utvikle regelverket slik at det tas høyde for de situasjoner som kan oppstå. Identifisering av abonnenter er aktuelt i flere situasjoner, som omorganiseringer av selskap, og forsøk på rene omgåelser av regelverket. Gode grunner taler for at situasjonen vurderes forskjellig i omgåelsestiltfeller og omorganiseringstiltfeller.

10 Indikatorer for ond tro

10.1 Innledning

Vedlegg H gir en ikke-uttømmende liste over momenter kan inngå i en ond tro-vurdering. Disse momentene er:⁷⁶

1. «at registreringen har skjedd i den hensikt å selge eller leie ut domenenavnet til klager eller til en av klagers konkurrenter i økonomisk øyemed»
2. «at domenet er registrert for å hindre klager i å registrere et navn klager har rettigheter til eller gjøre det vanskelig for klagers virksomhet på andre måter, for eksempel for å hindre klager i å utnytte sine rettigheter»
3. «at domenet er registrert for å forlede noen til å tro at navnet er tilknyttet klager eller klagers virksomhet»
4. «at navnet brukes på en måte som drar urettmessig fordel av klagers rettigheter eller på en måte som er ødeleggende for klagers rettigheter»
5. «at motparten også har gjort andre registreringer i ond tro»
6. «at klagemotparten har handlet i strid med markedsføringsloven»

Momentene er unummererte i regelverket, men jeg har likevel valgt å gi dem nummer etter deres plassering. Jeg vil ikke behandle momentene i rekkefølgen de er listet opp da jeg er uenig i den strukturelle plasseringen av momentene. Noen av momentene er overlappende og behandles derfor etter hverandre.

Momentene kan deles i to hovedkategorier:

1. Ikke-selvstendige momenter, det vil si momenter som følger direkte av annen lovgivning
2. Selvstendige momenter, det vil si momenter som ikke har grunnlag i annen selvstendig lovgivning

⁷⁶ (Norid 2001b), «Noen eksempler på momenter som kan være relevante er»

10.2 Moment 2: at domenet er registrert for å hindre klager i å registrere et navn klager har rettigheter til eller gjøre det vanskelig for klagers virksomhet på andre måter, for eksempel for å hindre klager i å utnytte sine rettigheter

10.2.1 Varemerker

10.2.1.1 Innledning

Moment 2 er etter mitt syn en direkte følge av internasjonale og nasjonale regler om beskyttelse av navn og ideer. Det er i dag mulig å beskytte ideer innenfor tre hovedområder: design⁷⁷, varemerke⁷⁸ og patent⁷⁹. Mest relevant for domenenavn er varemerker, herunder ordmerker jf. varemerkeloven § 2.

Når et varemerke er registrert eller innarbeidet følger det av varemerkeloven § 4 at det kreves samtykke fra merkehaver for å bruke:

- «a) tegn som er identisk med varemerket for slike varer eller tjenester som varemerket er beskyttet for
- b) tegn som er identisk med eller ligner varemerket for varer eller tjenester av samme eller lignende slag, såfremt det er risiko for forveksling, for eksempel ved at bruken av tegnet kan gi inntrykk av at det finnes en forbindelse mellom tegnet og varemerket.»

Det er i Rt. 2004 side 1474 konstatert at varemerkeloven får anvendelse på domenenavn og at registrering av domenenavn utgjør bruk etter varemerkeloven § 4.

Momentet bidrar etter min mening ikke til å utvide den retten merkehaveren har etter varemerkeloven. Det sørger kun for at Domeneklagenemnda kan behandle saker som ellers måtte behandles i domstolene.

⁷⁷ Lov om beskyttelse av design (designloven)

⁷⁸ Lov om beskyttelse av varemerker (varemerkeloven)

⁷⁹ Lov om patenter (patentloven)

Ordlyden kan heller ikke forstås ordrett. Det er ikke tilstrekkelig å påvise at klagemotparten hindrer klager i å benytte sine rettigheter. Klagemotparten vil ikke være i ond tro hvis han selv også har rettigheter i form av et varemerke. Klagemotparten må således hindre klager i å utnytte sine rettigheter samtidig som han selv er uten rett til navnet eller med en rettighet som må vike for klagers rettigheter.

10.2.1.2 Domeneklagenemndas praksis

Domeneklagenemnda konstaterer ikke brudd på varemerkelovgivningen direkte, men den benytter seg av momentet og konstaterer ond tro. Dette synliggjøres gjennom Domeneklagenemndas henvisning til regelverket for .no i sine avgjørelser.⁸⁰

Domeneklagenemnda påviser først en rettighet hos klager, se for eksempel DOK-2014-18, onoff.no hvor det henvises til varemerkeregistreringer «onoff fra 1993 og onoff.no fra 2004». Under ond tro-vurderingen viser Domeneklagenemnda til at «klagemotparten gjennom registreringen hindrer klager i å utnytte rettighetene til sitt navn». Etter dette er det klart at Domeneklagenemnda respekterer registrerte varemerker og at disse faller inn under begrepet rettigheter i ond tro-vurderingen.

10.2.2 Navnerettigheter

10.2.2.1 Innledning

Det må skilles mellom foretaksnavn, personnavn og andre navnerettigheter. Rett til personnavn og forholdet til ond tro behandles i oppgavens kapittel 13.

Rett til foretaksnavn vinnes etter lov av 21. juni 1985 nr. 79 om enerett til foretaksnavn og andre forretningskjennetegn mv. (foretaksnavneloven). Etter foretaksnavneloven § 2-1 må et foretaksnavn ikke være identisk med et allerede registrert foretaksnavn. Foretaksnavneloven § 2-6 bestemmer at et foretaksnavn ikke må være egnet til å forveksles med «varekjennetegn (...), eller med foretaksnavn (...) som har vern etter loven her». Vern mot identisk navn vin-

⁸⁰ Se for eksempel DOK-2014-18, onoff.no, «Ifølge regelverkets vedlegg H punkt 1.2.1 skal en klage tas til følge dersom (...)»

nes etter lovens § 3-1 annet ledd og medfører at «ingen kan ta i bruk eller registrere et identisk foretaksnavn»

Identisk foretaksnavn skal vurderes helt bokstavelig, slik at et tall eller en bokstav er tilstrekkelig til å skille foretaksnavn som ellers er like.⁸¹ Dette i motsetning til domenenavn, hvor det ikke er lov å registrere forvekselbare navn. Det gjøres likevel klart at foretaksnavn som bare «adskiller seg ved et prefiks eller suffiks som angir selskapsformen» også regnes som identiske.⁸²

Det følger av foretaksnavneloven § 3-2 første ledd at for å oppnå vern mot lignende foretaksnavn eller varekjennetegn må navnet oppfylle særpregskravene etter varemerkeloven § 14. Kort fortalt må varemerket etter varemerkeloven § 14 bestå av tegn som kan gjengis grafisk og *være særpreget*. Det er for eksempel ikke tilstrekkelig å benytte navn som «angir varens eller tjenestens art, beskaffenhet, mengde [eller] formål».⁸³

Utgangspunktet etter § 3-2 annet ledd er at innehaveren av et foretaksnavn som oppfyller særpregskravet i § 3-2 første ledd kan forby andre fra å benytte foretaksnavn eller varekjennetegn som er så likt at det er «egnet til å forveksles» med foretaksnavnet.

At denne bestemmelsen ikke utvider den beskyttelsen som foretaksnavn har etter foretaksnavneloven § 3-1, kan utledes av avgjørelsen i DOK-2012-47, pepper.no. Der uttaler nemnda at «betegnelsen "pepper" er så generell at innklagede vanskelig kan bebreides for å ha registrert domenet». Generiske ord og uttrykk tilfredsstillende ikke særpregskravet i § 3-2 og har således kun vern etter foretaksnavneloven § 3-1. Beskyttelsen omfatter dermed kun etterfølgende registrering av identiske foretaksnavn.

⁸¹ Ot.prp. nr. 43 (2002-2003) Om lov om endringer i lov om enerett til firma og andre forretningskjennetegn mv. side 47

⁸² Ot.prp. nr. 43 (2002-2003) Om lov om endringer i lov om enerett til firma og andre forretningskjennetegn mv. side 47

⁸³ Varemerkeloven § 14

Hvis moment 2 er således bare et uttrykk for det vernet et foretak har etter foretaksnavneloven § 3-2 er momentet etter min mening ikke selvstendig. Derimot må det regnes som selvstendig hvis det også gir vern for foretak med navn som faller inn under foretaksnavneloven § 3-1.

10.2.2.2 Domeneklagenemndas praksis

Domeneklagenemnda viser i sin praksis at det ikke oppnås vern mot registrering av domene-
navn som er identisk med et foretaksnavn som bare har vern etter foretaksloven § 3-1, se hen-
visningen til uttalelsen i DOK-2012-47, pepper.no over. Tilsvarende uttalelser fremkommer i
DOK-2014-40, flinkefolk.no.

Det virker som om nemnda utvider bestemmelsen til å beskytte mot registrering av generiske
navn når klager og klagemotparten er konkurrerende bedrifter. I DOK-2014-14, kopervikcate-
ring.no uttaler Domeneklagenemnda følgende:

«Klagers foretaksnavn (...) er ikke et veldig særpreget foretaksnavn. Navnet består av steds-
navnet hvor klager har sin virksomhet og en angivelse av type virksomhet. I utgangspunktet
har et beskrivende navn et svakere vern enn et mer fantasipreget navn (...)»⁸⁴

Nemnda konkluderer med at «partene er konkurrenter i et oversiktlig marked og at det dermed
er sannsynlig at [klagemotparten] kjente til klagers foretaksnavn». En slik uttalelse er stikk i
strid med uttalelsene i DOK-2012-47, pepper.no og DOK-2014-40, flinkefolk.no.

Etter min mening betyr dette at foretak har vern mot registrering av domenenavn av generisk
karakter i forholdet til konkurrerende bedrifter, men ikke ellers. Dette må følge av den for-
høyede aktsomhetsnormen nemnda legger til grunn for konkurrerende bedrifter.

Dette momentet er dermed ikke et selvstendig moment for de fleste aktører fordi det kun re-
flekter det vernet man har etter foretaksnavneloven § 3-2. Momentet har kun selvstendig be-
tydning i forholdet mellom konkurrerende bedrifter.

⁸⁴ Se også lignende uttalelser i DOK-2014-01, synsenteretdrammen.no

10.3 Moment 1: at registreringen har skjedd i den hensikt å selge eller leie ut domenenavnet til klager eller til en av klagers konkurrenter i økonomisk øyemed

10.3.1 Innledning

Hvorvidt dette momentet har selvstendig betydning er vanskelig å vurdere. Klager må påvise en rettighet i navnet, og har som oftest anledning til å hindre videre bruk med det som grunnlag. I denne relasjon har ikke momentet selvstendig betydning. Momentet får derimot selvstendig betydning hvis det er ment å omfatte tilfeller der både klager og abonnenten har rettigheter til navnet eller der navnet er av en generell karakter.

Momentet må forstås slik at det ikke er tillatt å registrere et domenenavn alene med det formål å selge eller leie det ut til klager eller klagers konkurrenter. Det kan likevel ikke forstås som et generelt forbud mot å selge eller kjøpe domenenavn. Vi har i Norge flere eksempler på at domenenavn som er registret til et formål blir overført til en ny abonnent mot et vederlag.⁸⁵

10.3.2 Rettspraksis

I Trondheim tingretts avgjørelse med saksnummer 09-102587TVI-TRON fremgår det at hvis en bedrifts formål er å «legge beslag på domenenavn for deretter å overdra disse til eventuelle interessenter» er det grunnleggende i strid med formålet bak regelverket for .no og «uforenelig med regelverkets punkt 5.1». I denne saken ble det også tatt høyde for at abonnenten drev nettsider som fremsto som «relativt minimalistisk[e]» og ga inntrykk av at kjernen i abonnenten virksomhet var reservasjon av domener.

Hensynene som er tillagt vekt i dommen må etter mitt syn være de samme som ligger bak dette momentet, altså å hindre registrering av domenenavn utelukkende for videresalg til en tredjeperson.

⁸⁵ (Itpro.no 2006) og (Henriksen 2009)

10.3.3 Domeneklagenemndas praksis

Domeneklagenemnda etterlever dette momentet i sin praksis, og det har ikke endret seg stort fra Domeneklagenemndas opprettelse og frem til nå.⁸⁶

10.4 Moment 6: at klagemotparten har handlet i strid med markedsføringsloven

10.4.1 Innledning

Dette momentet må ses som et resultat av forbudsbestemmelsene i markedsføringsloven. Lovens §§ 25 og 30 er spesielt relevante i denne sammenheng. De er begge forbudsbestemmelser og forbyr henholdsvis handling som «strider mot god forretningsskikk» og «Etterligning av annens produkt».⁸⁷

Håndheving av disse reglene ville ikke vært mulig hvis de ikke var omfattet av ond trobegrepet. En klage etter markedsføringslovens bestemmelser måtte avgjøres partene i mellom i Næringslivets Konkurransesutvalg eller ved de ordinære domstolene.⁸⁸ Jeg finner det ryddig at Norid har tatt dette med i listen over eksempler, fordi det ikke i seg selv fremstår som noe som kan behandles i Domeneklagenemnda.

Momentet har således selvstendig betydning fordi det gir Domeneklagenemnda adgang til å gjøre vurderinger opp mot markedsføringsloven. Men momentet gir ikke noen utvidet rett utover beskyttelsen som ligger i markedsføringsloven.

⁸⁶ Se for eksempel DOK-2004-02, østereng.no og DOK-2014-24, kjøpeaudi.no

⁸⁷ Markedsføringslovens § 30 «I næringsvirksomhet er det forbudt å anvende etterlignede kjennetegn, produkter, kataloger, reklamemidler eller andre frambringelser på slik måte og under slike omstendigheter at det må anses som en urimelig utnyttelse av en annens innsats eller resultater og fører med seg fare for forveksling.»

⁸⁸ (Lunde 2012)

10.5 Moment 4: at navnet brukes på en måte som drar urettmessig fordel av klagers rettigheter eller på en måte som er ødeleggende for klagers rettigheter

Dette kan ses som et underpunkt til moment 6 om markedsføringsloven og er således ikke selvstendig. I markedsføringsloven § 30 om etterligning er det et alternativt vilkår at bruken er «under slike omstendigheter at det må anses som en urimelig utnyttelse av en annens innsats». Norid har tatt det inn som et eget moment.

Momentet benyttes av nemnda, se for eksempel DOK-2014-17, tyssehenger.no. Den siste delen av momentet omfattes etter min mening av moment 6. Forskjellen på momentene består i fokusområdet: moment 4 fokuserer på bruk, mens moment 6 fokuserer på registrering.

10.6 Moment 3: at domenet er registrert for å forlede noen til å tro at navnet er tilknyttet klager eller klagers virksomhet

Dette momentet kan ses på som et resultat av flere lovbestemmelser sett i sammenheng. Momentet kan tenkes å sammenfalle med registrering i strid med en annens rettighet, markedsføringslovens bestemmelser om etterligning, brudd på god forretningsskikk osv. Momentet er etter min mening ikke selvstendig.

Domeneklagenemndas praksis tyder på det samme. I DOK-2014-36, seljordbanken.no benyttes dette momentet samtidig som det påvises at klager har en varemerkerett. I DOK-2014-53, norsklokalradio.no benyttes momentet i sammenheng med moment 4: «at navnet brukes på en måte som drar urettmessig fordel av klagers rettigheter».

Momentet er en indikator på registreringer som ikke er ønskelig, men er i sin natur av en slik karakter at det kan omfattes av flere av de øvrige momentene.

10.7 Moment 5: at motparten også har gjort andre registreringer i ond tro

Dette er et selvstendig moment som ikke har grunnlag i annen lovgivning. Momentet tolket etter ordlyden taler for at klagemotparten kan anses å være i ond tro basert på tidligere registreringer i ond tro.

I utvalget av saker jeg har for denne oppgaven finner jeg ikke at Domeneklagenemnda har benyttet dette momentet. Derimot er det avsagt to avgjørelser om temaet utenfor utvalget: DOK-2009-42, optimal.no og DOK-2010-24, gigant.no.

I optimal.no vurderer Domeneklagenemnda det slik at den ikke utelukkende kan «vektlegge påstander og tidligere avgjørelser der klagemotpartens generelle forretningsførsel er vurdert».

I gigant.no utdyper Domeneklagenemnda sin vurdering av dette momentet. Der uttales at «[k]lagemotpartens generelle forretningsadferd kan vektlegges som et moment for å fastslå hvorvidt ond tro foreligger». Det er likevel bare et moment i vurderingen og benyttes ikke alene som grunnlag for ond tro. Domeneklagenemnda konkluderer med at klagemotparten «hindrer klager i å utnytte sine rettigheter» og at vedkommende kjente til klagers rettigheter.

Dette indikerer etter min mening at Domeneklagenemnda vurderer hver enkelt sak for seg og at momentet kun tas inn som et tilleggsmoment der det passer på situasjonen.

11 Momenter som kunne vært indikatorer på ond tro

11.1 Registrering av domenenavn uten tiltenkt virksomhet knyttet opp mot domenenavnet, herunder registrering av utløpte og generelle domener

I DOK-2012-55, pit.no er klagemotparten et selskap med virksomhet som «bl.a. går ut på å registrere domenenavn som av ulike grunner er eller blir ledige». Tilfellet ville naturlig blitt beskrevet som domenespekulasjon eller -hamstring. Ifølge Domeneklagenemnda vil slik virksomhet likevel bare i noen tilfeller anses å være slik «spekulativ registrering».

I dette tilfellet ble domenenavnet ansett som så generelt at det måtte kunne registreres av hvem som helst. Det var ikke krav til at klagemotpartens selskap drev virksomhet utover registrering av utløpte domenenavn. En slik tolkning av regelverket begrenser nemndas mulighet til å behandle majoriteten av tilfeller med domenehamstring.

Bedrifter med generiske navn eller varemerker⁸⁹ er dermed svært utsatt. I DOK-2012-55, pit.no kan det virke som om Domeneklagenemnda har unnlatt å vurdere om bedriften i seg selv hadde noen interesse i domenenavnet utover det å selge det. Nemnda har lagt stor vekt på at det ikke har vært noe tilbud fra klagemotparten til klager om salg.

En slik vurdering fra Domeneklagenemnda er etter min mening for snever. Når forretningsmodellen som Domeneklagenemnda selv anfører er å «registrere domenenavn som av ulike grunner er eller blir ledige» må det være klart at det ikke er mulig å tjene penger uten å selge retten til å benytte domenenavnet videre.

I UDRP er det også klart at det ikke må foreligge noe tilbud om salg for å konstatere at intensjonen med registreringen var videresalg. I saken americanvintage.com med WIPO nr.

⁸⁹ Se DOK-2013-31, tac.no hvor TAC.no hvor Domeneklagenemnda ikke gir medhold til klager med varemerke.

D2000-0004, påvises det at mangel på legitim bruk av domenenavnet innenfor en betydelig periode kan indikere at domenenavnet var registrert i ond tro.

En slik holdning har også blitt fremmet i nyere saker som bcreditmutuel.com, creditbmutuel.com, creditmutuelbq.com, mutuelcreditb.com med WIPO nr. D2014-0005. Der benyttes passiv bruk (registrering) av domenenavnet som ond tro.

I Norge har vi ikke noe eget krav til at abonnenten skal ha legitim interesse til et domenenavn. Det stilles heller ikke krav til at domenenavnet tas i bruk på en måte som er synlig for andre.

Når man etter norsk rett ikke legger opp til et slikt krav, er det viktig at Domeneklagenemnda ikke legger avgjørende vekt på at abonnenten aktivt forsøker å selge bruksrettighetene til domenenavnet. En slik tilnærming fra Domeneklagenemnda ville gjøre domenehamstring til en legitim virksomhet så lenge virksomheten baserer seg på at domenehamstrerens potensielle «kunder» kontakter dem og ikke motsatt.

Av den grunn bør nemnda vurdere hele virksomheten til abonnenten. Mangel på en slik vurdering vil føre til at enhver kan registrere domenenavn av generisk karakter og vente på å bli kontaktet av potensielle kjøpere. En slik vurdering av hele virksomheten vil etter mitt syn også harmonisere godt med de vurderingene som er gjort i 09-102587TVI-TRON om hensynene bak domeneavgivningen.

12 Ond tro og forholdet til eneretten etter varemerkeloven § 4

12.1 Innledning

Domeneklagenemndas mandat begrenses av de prioriteringer den må gjøre av hensyn til at rask og rimelig behandling må gis forrang. Den avviser derfor saker som er av en så kompleks karakter at de ikke kan behandles forsvarlig.

Eksempler på dette er DOK-2013-42, blendex.no og DOK-2014-34, memo.no. I begge disse sakene var varemerker involvert i tvisten. Saker med varemerker kan innebære vanskelige bevisvurderinger og er derfor noen ganger svært kompliserte.

12.2 Hvilke vurderinger nemnda har lov til å gjøre

Nemnda må ofte ta stilling til om et varemerke er innarbeidet eller ikke.⁹⁰ Men når det først foreligger et registrert varemerke, er det ikke like klart at Domeneklagenemnda står fritt til å gjøre sine egne vurderinger.

Det følger av varemerkeloven § 60 at det i sivile saker om inngrep i registrert varemerke bare kan bygges på at registreringer er ugyldig eller kan slettes, «hvis det først er avsagt rettskraftig dom for ugyldighet eller sletting eller hvis Patentstyret har truffet endelig avgjørelse om dette».

I disse vurderingene må Domeneklagenemnda etter min mening være bundet på samme måte som en domstol.

12.3 En nærmere titt på eneretten etter varemerkeloven § 4 og forholdet til ond tro

Utgangspunktet etter varemerkeloven § 1 første ledd er at «[e]nhver kan oppnå enerett til å bruke et varemerke som kjennetegn(...)». Videre følger det av varemerkeloven § 4 første ledd

⁹⁰ Se DOK-2014-34, memo.no

at det krever samtykke fra innehaveren av varemerket for å bruke tegn som ligner eller er identisk med varemerket i næringsvirksomhet. For den videre drøftelse legger jeg til grunn at kravene i varemerkeloven § 4 første ledd litra a og b er oppfylt, det vil si at domenenavnet brukes i næringsvirksomhet som varemerke.⁹¹

Det følger av Rt 2004 side 1474 at varemerkeloven § 4 gjelder for domenenavn. En slik tilnærming til er også forutsatt i forarbeidene til varemerkeloven, se Ot.prp. nr. 98 (2008-2009) side 83.

Har noen registrert et varemerke som er likt eller tilsvarende det ønskede domenenavnet, hindrer varemerkeloven § 4 registrering av domenenavnet. En slik registrering vil bryte med egenerklæringens punkt om at abonnenten erklærer at registrering og/eller bruk av domenenavnet «ikke medfører urettmessige inngrep i tredjeparts registrerte eller uregistrerte rettigheter til navnet».⁹²

Slik registrering vil også stride mot klageprosedyrens vedlegg H, punkt 1.2.1 b om at ond tro skal tolkes som at abonnenten «visste eller burde ha visst» at registreringen eller bruken «kunne krenke andres rettigheter».⁹³

Dette punktet forstås slik at klagemotparten går fri der det ikke kan påvises at han hadde slik kunnskap om andres rettigheter. Domeneklagenemnda bekrefter dette i DOK-2014-33, movement.no ved å fremheve at det er en «absolutt forutsetning» for ond tro at klagemotparten enten kjente til klagers rett eller kan klandres for å ikke ha slik kunnskap.

Retten etter varemerkeloven § 4 gjelder uavhengig av om klagemotparten kan klandres. Ved en ren språklig forståelse av teksten kan man dermed ende opp med én løsning i Domeneklagenemnda og en annen løsning i rettsvesenet. Dette vil ikke være formålstjenlig for nemnda. Det vil også på sikt kunne føre til at rettighetshavere tar saken direkte til retten istedenfor å benytte Domeneklagenemnda.

⁹¹ En litt mer nærgående drøftelse av dette finnes i kapittel 13.4.

⁹² (Norid Ukjent-b)

⁹³ (Norid 2001b)

I tilfeller hvor klager har et varemerke som er beskyttet etter varemerkeloven bør kravet til ond tro i Domeneklagenemnda etter min mening anses oppfylt når abonnenten objektivt sett forhindrer klager fra å registrere domenenavnet. Domeneklagenemndas regelverk bør oppdateres for å reflektere dette.

12.4 Blendex-saken

I DOK-2013-42, blendex.no ble domenenavnet blendex.no registrert av klagemotparten Fisher International AS den 4. februar 2013. Klager Blendex AS hadde allerede den 27. september 2009 registrert ordmerket BLENDEX. Blendex AS klaget inn saken 15. oktober 2013.

Domeneklagenemnda avviser saken fordi den er «for kompleks til at den kan avgjøres av nemnda innenfor de tidsfrister og det mandat som er satt».

Slik Domeneklagenemnda beskriver faktum, burde saken etter min mening ikke blitt avvist. Klager har en registrert rettighet til navnet som er registrert som domenenavn. Klagemotparten forhindrer at klageren kan registrere varemerket som domenenavn, og dette utgjør en krenkelse av eneretten etter varemerkeloven § 4.

Klagemotparten skapte i denne saken tvil ved å henvise til at klager ikke burde fått registrert varemerket. Som det fremgår over kunne Domeneklagenemnda likevel ikke legge vekt på denne tvilen, da det ikke var reist ugyldighetssak ovenfor klager.

Domeneklagenemnda har ikke større rett domstolene til å betvile en varemerkeregistrering. Hadde saken vært anlagt som en inngrepssak for retten, måtte retten vurdert om det var rettet ugyldighetssak mot varemerket. Hvis dette ikke var tilfelle, måtte retten ha lagt varemerket til grunn for sin sak. Når nemnda her viser til en tvil som ikke kunne legges til grunn var det feil å avvise saken. Nemnda burde etter min mening realitetsbehandlet saken.

12.5 Eneretten etter varemerkeloven § 4 og forholdet til registreringer av domenenavn før rettigheten ble innarbeidet eller registrert

Hvordan forholder eneretten etter varemerkeloven § 4 seg til domenenavn som er registrert før varemerket ble registrert eller innarbeidet? Dette er avgjørende for hvorvidt en klager med en rettighet kan kreve sin rett gjennom Domeneklagenemnda.

Ond tro kan påvises gjennom registrering eller bruk. Vil den fortsatte bruken av domenet etter at varemerket er innarbeidet eller registrert utgjøre ond tro-bruk?

I sakene jeg har gått gjennom i denne oppgaven finner jeg ingen klare antydninger fra Domeneklagenemnda om dens syn på denne type saker. Problemstillingen må derfor løses etter norsk rettspraksis og praksis fra lignende internasjonale klageordninger for domenenavn. Jeg behandler først praksis etter UDRP, deretter norsk rettspraksis.

12.6 UDRP

WIPO har laget en oversikt over WIPO-panelets syn på utvalgte UDRP-spørsmål.⁹⁴ Der fremgår det at selv om et varemerke kan gi grunnlag for klage etter UDRP, kan ikke abonnenten ha vært i ond tro når domenenavnet er registrert før klagers rett ble registrert eller innarbeidet. Dette fordi abonnenten ikke kunne ta høyde for klagers ikke-eksisterende rett ved registreringen.⁹⁵

Det er flere unntak fra dette klare utgangspunktet. I noen situasjoner, for eksempel hvor abonnenten er klar over klager og registreringen var gjort for å utnytte forveksling med klagers rettigheter, kan man likevel konstatere ond tro.

Slik ond tro-bruk er påvist i tidsrommet rundt publisitet av fusjoner mellom selskap, men før nye varemerker er registrert. Det kan også tenkes at det kan påvises ond tro i tilfeller hvor abonnenten er en tidligere ansatt eller forretningspartner som forsøker å utnytte eventuelle

⁹⁴ (WIPO 2011)

⁹⁵ (WIPO 2011), punkt 3.1 flg.

rettigheter som ennå ikke er registrert eller innarbeidet i klagers virksomhet. Det samme gjelder hvor et potensielt varemerke får stor oppmerksomhet i media.⁹⁶

I WIPOs sammenstilling av praksisen i UDRP beskrives en ny rettsutvikling.⁹⁷ En mindre gruppe paneldeltagere har tatt til orde for en ny vurdering der domenenavnet var registrert før det relevante varemerket. Denne gruppen har begynt å vurdere effekten av UDRP punkt 2 som grunnlag for ond tro. Punkt 2 lyder som følger:

«By applying to register a domain name, or by asking us to maintain or renew a domain name registration, you hereby represent and warrant to us that (...) you will not knowingly use the domain name in violation of any applicable laws or regulations. It is your responsibility to determine whether your domain name registration infringes or violates someone else's rights.»⁹⁸

Denne bestemmelsen lyder svært likt egenerklæringen som må avgis ved registrering av domenenavn i Norge:

«Abonnenten erklærer med dette at registrering og/eller bruk av domenenavnet

- ikke er i strid med gjeldende regelverk, se <http://www.norid.no/navnepolitikk.html>
- etter abonnentens kunnskap ikke medfører urettmessige inngrep i tredjeparts registrerte eller uregistrerte rettigheter til navnet
- ikke er i strid med norsk eller internasjonal rett
- ikke uberettiget gir inntrykk av å angå offentlig forvaltning eller myndighetsutøvelse»⁹⁹

Paneldeltagernes syn på saken er at denne erklæringen må tas som en lovnad om at domenenavnet ikke vil bli brukt i ond tro. Bruk som strider med noens etterfølgende registrerte eller

⁹⁶ (WIPO 2011), punkt 3.1 flg. Se under «however».

⁹⁷ (WIPO 2011), punkt 3.3 flg. Se under «furthermore».

⁹⁸ (ICANN 1999), punkt 2

⁹⁹ (Norid Ukjent-b)

innarbeidede rett vil bryte med egenerklæringen og gir derfor grunnlag for å konstatere ond tro.¹⁰⁰

Det er viktig å huske på at det under UDRP må påvises ond tro *både* ved registrering *og* bruk. Paneldeltagerne i WIPO ser det slik at etterfølgende bruk kan medføre at registreringen ble foretatt i ond tro fordi bruken bryter med vilkårene man har akseptert ved registrering. Etter norsk rett er en slik sammenkobling av registrering og bruk ikke nødvendig da det kan påvises ond tro ved bruk eller registrering.

Utviklingen i UDRP må etter min mening tillegges vekt. Når det UDRP er krav om registrering *og* bruk i ond tro for å vinne frem i en klagesak og det der kan påvises ond tro-registrering på grunnlag av etterfølgende bruk, bør etterfølgende bruk i seg selv kunne utgjøre ond tro i Norge.

12.7 Norsk rettspraksis

Den 30. april 2014 ble det avsagt dom i Oslo tingrett som belyser forholdet mellom eneretten i varemerkeloven og domenenavn. I BBtools-dommen¹⁰¹ brakte merkeholder abonnenten av domenet inn for retten. Abonnenten hadde registrert domenenavnet før merkeholderen fikk registrert sitt varemerke.

Varemerket B&B Tools var registrert og gyldig i Norge, men først etter domenenavnet var registrert. I samsvar med varemerkeloven § 60 konkluderer retten med at varemerket skal legges til grunn i inngrepssaken¹⁰² og at bruken av domenenavnet bbtools.no utgjør en krenkelse av saksøkers enerett til navnet.¹⁰³ Dette er i tråd med Rt. 2004 side 1474.

Saksøkte anførte at det faktum at domenenavnet var registrert før varemerket måtte medføre at unntaket for sameksistens etter varemerkeloven § 9 kom til anvendelse. Om dette uttaler

¹⁰⁰ (WIPO 2011), punkt 3.1

¹⁰¹ 13-183501TVI-OTIR/07

¹⁰² 13-183501TVI-OTIR/07 side 5

¹⁰³ 13-183501TVI-OTIR/07 side 6

retten at så lenge domenenavnet ikke var et «registrert eller innarbeidet varemerke», må «varemerkeloven § 4 (...) gå foran en avtalebasert registreringsordning»¹⁰⁴.

Retten kommer til at en domenerregistrering må vike for en senere registrering av et varemerke. En slik rettsanvendelse fra retten harmonerer godt med lovteksten og forarbeidene til varemerkeloven.¹⁰⁵

Dette betyr at abonnenten må rette en egen ugyldighets sak mot registreringen hvis han mener at rettighetshaveren har registrert varemerket mot den rett han har innarbeidet til domenenavnet.¹⁰⁶

Tidspunktet for registreringen av domenenavnet, har følgelig ingen verdi i vurderingen av om registreringen av domenenavnet bryter med eneretten til varemerkeholderen.

12.8 Vurdering av den norske modellen opp mot UDRP

Det følger av regelverket for .no at man ikke vinner større rett til navnet enn den rett abonnenten hadde fra før.¹⁰⁷ Det er derfor klart at et domenenavn som ble registrert i god tro kan komme i strid med en tredjeparts senere registrerte eller innarbeidede rettighet. Spørsmålet blir i disse tilfellene om dette utgjør ond tro-bruk.

Domeneklagenemnda er bundet av regelverket for .no. Ond tro-begrepet defineres som at «abbonnten visste eller burde ha visst at registreringen eller bruken kunne krenke andres rettigheter»¹⁰⁸. Å hindre nemnda i å kunne påvise ond tro ved abonnentens aktsomme bruk vil likevel være urimelig. Slik jeg ser det bør nemnda vurdere bruken opp mot den egenerklæringen¹⁰⁹ abonnenten har signert på. Dette har dessuten fått innpass i UDRP.

¹⁰⁴ 13-183501TVI-OTIR/07 side 7

¹⁰⁵ Se Ot.prp. nr. 98 (2008-2009) Om lov om beskyttelse av varemerker (varemerkeloven), punkt 4.

¹⁰⁶ Varemerkeloven § 60

¹⁰⁷ (Norid 2001a), punkt 14.2

¹⁰⁸ (Norid 2001b), punkt 1.2.1

¹⁰⁹ (Norid Ukjent-b)

Enhver bruk av domenenavnet, til og med bare å opprettholde registreringen, vil kunne medføre et brudd på tredjeparts registrerte eller innarbeidede rettigheter.¹¹⁰ En etterfølgende registrering av varemerke bør derfor medføre at kravet til ond tro anses oppfylt.

En annen tolkning av Domeneklagenemnda på dette området vil medføre at Norids avtalebasert abonnentsordning gis forrang over varemerkeloven. Regelverket for .no harmonerer best med norsk rettspraksis hvis Domeneklagenemnda legger til grunn at registreringen av et varemerke objektivt sett kvalifiserer til ond tro-bruk hos abonnenten.

Det er likevel viktig å poengtere at i tilfellene der abonnenten selv har en varemerkerettighet til domenenavnet vil resultatet bli et annet. I slike tilfeller vil først i tid best i rett-prinsippet gjelde.

12.9 Bør regelverket endres?

Det er en klar uoverensstemmelse mellom regelverket for .no¹¹¹ og regelverket for varemerker på dette området. Når det etter norsk rett er avklart at varemerkelovgivningen kan benyttes på domenenavn¹¹² bør Norid vurdere å tilpasse regelverket for .no til dette. Mangel på slik harmonisering vil undergrave Domeneklagenemndas formål og inntjeningsgrunnlag, da varemerkeholderne vil velge rettsvesenet som sin foretrukne kanal for å klage på domeneregistreringer. Det bør gjøres klart i regelverket at bruk i strid med varemerkeloven § 4 objektivt medfører ond tro også i de tilfeller hvor varemerket er registrert etter at domenenavnet er registrert.

¹¹⁰ Se vurderingen i LB-2013-035584. Borgarting lagmannsrett.

¹¹¹ (Norid 2001b)

¹¹² Rt-2004-1474

13 Kan en fysisk person som registrerer sitt eget navn være i ond tro?

13.1 Innledning

Som nevnt tidligere har Norid åpnet for at fysiske personer kan registrere domenenavn.¹¹³ Med dette følger spørsmål om hvilke domenenavn en fysisk person kan registrere og i hvilke tilfeller en fysisk person kan være i ond tro.

Jeg har ovenfor i punkt 8.2.1 konkludert med at det ikke vil være tilrådelig å tolke ond trokravet lempeligere for fysiske personer enn det gjøres for juridiske personer. De fleste konflikter kan derfor løses etter de vanlige regler i avtaleverket til Norid eller varemerkeloven. Jeg vil begrense denne drøftelsen til hvorvidt en fysisk person kan være i ond tro ved registrering av eget personnavn.

Avgjørende for denne vurderingen er hvorvidt registreringen av et personnavn faller inn under bestemmelsen om ond tro i vedlegg H, 1.2.1 litra b. Denne vurderingen bør etter min mening være sammenfallende med vurderingen om registreringen eller bruken bryter med eneretten etter varemerkeloven.

Hvorvidt et registrert domenenavn kan klages på i medhold av eneretten etter navneloven § 3 annet ledd, behandles ikke i dette kapittelet.

13.2 Hva er et personnavn?

Navn reguleres i lov av 7. juni 2002 nr. 19 om personnavn (navneloven). Det følger av navneloven § 1 at «[a]lle skal ha fornavn og ett enkelt eller dobbelt etternavn og kan i tillegg ha mellomnavn. Enhver har plikt til å bruke sitt fornavn og etternavn som personnavn».

For den videre drøftelsen er personnavn den fysiske personens fornavn, mellomnavn eller etternavn, hver for seg eller i sammenheng. I domenenavnkontekst betyr dette at domenenavn på følgende format vurderes i den videre drøftelsen:

¹¹³ (Norid 2014f)

- Fornavn.no
- Etternavn.no
- Fornavnetternavn.no
- Fornavn-etternavn.no

Domenenavn i formatet som er gjengitt under faller ikke selvstendig inn i vurderingen. De er av sin natur omfattet av kategoriene over, fordi de kun er separert med et punktum. I disse tilfellene blir kun det som følger etter punktumet regnet som domenenavnet:

- Fornavn.etternavn.no
- Etternavn.fornavn.no

Det mest praktiske bruksområdet for fysiske personer er muligheten til å ha en blogg, nettside eller lignende, men også en e-postadresse på formatet `fornavn@etternavn.no`.

13.3 Begrensninger i hvilke navn som kan tas

Personnavnet som registreres må være ervervet lovlig i tråd med navneloven. Det er derfor relevant å redegjøre for hvilke navn som ikke kan tas.

Det er etter navneloven § 3 annet ledd ikke lov å ta «[n]avn som 200 eller færre personer her i riket har som etternavn». Unntak gjelder dersom «alle som allerede har [navnet] som etternavn, samtykker». Disse etternavnene kalles beskyttede etternavn.

Det er ikke lov å ta et ubrukt navn hvis det «er så likt et beskyttet etternavn at navnene lett kan blandes sammen», jf. navneloven § 3 tredje ledd nr. 1. Tilsvarende unntak for samtykke gjelder her som etter annet ledd.

Det er heller ikke tillatt å ta som etternavn et navn som «er identisk eller har likhet som nevnt i nr. 1 med et (...) og det må antas at berettigede interesser vil lide skade dersom vedkommende får navnet», jf. navneloven § 3 tredje ledd nr. 2.

Disse begrensningene i hvilke personnavn en fysisk person kan ta sikrer at merkehavere ikke blir overrasket over at det finnes personer med personnavn som ligner deres registrerte eller uregistrerte varemerker.

13.4 Beskyttes merkehaber mot privates bruk av domenenavn?

Utgangspunktet for varemerkerettens beskyttelse etter varemerkeloven § 4 er at ingen kan bruke lignende merke i næringsvirksomhet. Det er i juridisk teori diskutert hvorvidt bruk av domenenavn kan regnes som næringsvirksomhet eller ikke.¹¹⁴

I boken Kjenneegnsrett¹¹⁵ konkluderes det med at næringsvirksomhetsbegrepet i varemerkeloven må tolkes ensartet i tråd med direktivet loven bygger på. Dette innebærer at EU-domstolens avgjørelser får betydning. Blant annet må EU-domstolens uttalelser i sak C.206/01 Arsenal premiss 40 vektlegges. Næringsvirksomhet skal etter dette anses å ha funnet sted når «den finder sted i forbindelse med en erhvervmæssig virksomhed, hvormed der søges opnået økonomisk vinding, og ikke i private forhold».¹¹⁶ Samtidig presiseres det at begrepet i tvilstilfeller må fastlegges «i lys av» varemerkerettens hovedformål, som er å fungere som opprinnelsesgaranti for varer og tjenester.

En slik tolkning innebærer at registreringen av domenenavn kan anses å bryte med eneretten etter varemerkeloven § 4 dersom bruken er egnet til å skade de interesser som varemerkeloven er ment å beskytte. Dette betyr i utgangspunktet at ren privat bruk ikke er omfattet. Hvis den private bruken skjer i det offentlige rom eller på Internett, kan det likevel omfattes fordi bruken øker sjansen for forveksling med opprinnelsen av en vare eller tjeneste. Se også boken Immaterialrett og produktetterligning etter markedsføringsloven¹¹⁷ hvor forfatterne konkluderer med at «det trolig ikke kan statueres inngrep i en varemerkerett i de tilfellene hvor domenenavnet er knyttet til en webside med ikke-kommersielt innhold».¹¹⁸

¹¹⁴ Se bla. (Lassen & Stenvik 2011) og (Helset 2009)

¹¹⁵ (Lassen & Stenvik 2011) side 280 flg.

¹¹⁶ Case C-206/01 Arsenal Football Club plc v Matthew Reed

¹¹⁷ (Helset 2009)

¹¹⁸ (Helset 2009) side 239

Jeg vil ikke gå nærmere inn på denne avveiiingen da det vil gå ut over rammene i denne oppgaven. Hvis Norid ønsker å sikre at næringsrivende og merkehavere beskyttes også mot privat bruk av domenenavn i alle tilfeller, må dette etter min mening reguleres i regelverket for .no.

I den videre diskusjonen legger jeg til grunn at bruken eller registreringen av domenenavnet er i strid med eneretten etter varemerkeloven, altså at abonnenten bruker domenenavnet som varekjennetegn.

13.5 Begrensninger i eneretten etter varemerkeloven § 4

Det følger av varemerkeloven § 5 annet ledd at varemerkeretten ikke er «til hinder for at noen i samsvar med god forretningsskikk bruker (...) sitt navn, sitt foretaksnavn eller sin adresse»

Denne bestemmelsen gjennomfører varemerkedirektivet artikkel 6, jf Ot.prp. nr. 98 (2008-2009) side 44, og gjør unntak fra merkehaverens enerett etter § 4. Dette innebærer at tegn som i utgangspunktet kan forbys etter § 4 likevel kan være tillatt hvis det faller inn under bestemmelsen.

Som jeg har vist over vil ren personlig bruk falle utenfor eneretten etter § 4. Dette betyr at visse tegn «kan brukes uten hinder av varemerkeretten» på tross av risiko for forveksling, se Ot.prp. nr. 98 (2008-2009) side 44.

Omfattes personnavn av uttrykket «navn» i varemerkeloven § 5? Det følger av EU-domstolens avgjørelse i sak C 245/02 Anheuser-Busch 16. november 2004 at både personnavn og foretaksnavn omfattes.

Den tillatte bruken begrenses av varemerkeloven § 5 ved at navnet må brukes i «samsvar med god forretningsskikk». Hva betyr dette for en fysisk persons rett til å registrere og bruke domenenavn?

Kravet inneholder en plikt til å opptre rimelig i forhold til merkehavers berettigede interesser. Dette følger av EU-domstolens avgjørelser 7. januar 2004 i sak C 100/02 Gerolsteiner Brunnen og C 228/03 Gillette 17. mars 2005.

Det fremgår av forarbeidene til varemerkeloven bruken i utgangspunktet ikke er i samsvar med god forretningsskikk hvis «det gis inntrykk av en kommersiell forbindelse med merkehaveren eller hvis varemerkets særpreg eller anseelse utnyttes eller skades på urimelig måte.»¹¹⁹

Abonnementen bør være i god tro hvis det ikke gis uttrykk for en forbindelse med merkehaveren eller bruken av domenenavnet som skader merkehaveren på urimelig måte. Det kan her, etter min mening, ikke utelukkende legges vekt på den skade merkehaveren lider ved å ikke kunne benytte domenenavnet.

13.6 Oppsummering

Som drøftet tidligere bør Domeneklagenemnda i sin vurdering av ond tro i forbindelse med varemerker benytte momenter som sammenfaller med vurderingen etter varemerkeloven. En slik løsning sikrer at Domeneklagenemnda faller på samme løsning som retten ville falle på i tilsvarende sak.

Avgjørende for om en fysisk person er i ond tro ved registrering av sitt navn som domenenavn er om vedkommendes bruk av domenenavnet omfattes av eneretten i varemerkeloven § 4.

I et tilfelle der Domeneklagenemnda velger å ikke vurdere privat bruk under eneretten etter varemerkeloven § 4, blir det enda viktigere å vurdere legitim interesse, se kapittel 8. Dette spesielt fordi privatpersoner vil kunne registrere alle typer domener - også de som er identiske med varemerker.

Finner Domeneklagenemnda at privates bruk av domenenavn omfattes av eneretten i varemerkeloven § 4, må det, for et tilfelle der søkeren registrer sitt eget navn, vurderes om bruken likevel er tillatt etter varemerkeloven § 5.

At bruken er tillatt etter varemerkeloven § 5 er betinget av at det er søkers eget navn som er registrert. Videre må bruken av domenet vurderes opp mot god forretningsskikk.¹²⁰ Finner Domeneklagenemnda at søker har tatt nødvendige tiltak for å sikre at varemerket ikke utnyttes

¹¹⁹ Ot.prp. nr 98 (2008-2009) side 44

¹²⁰ (Lassen & Stenvik 2011) side 297

urimelig og det ikke gis uttrykk for at domenenavnet har tilknytning til merkehaveren, kan Domeneklagenemnda etter min mening ikke konkludere med at den fysiske personen er i ond tro, når domenenavnet brukes til private formål.

14 Kan en fysisk person, som klager, påvise ond tro hos en abonnent som har registrert klagers etternavn?

14.1 Innledning

I dette tilfellet oppdager en fysisk person at vedkommendes etternavn allerede er registrert som domenenavn. Hvilke muligheter har vedkommende til å få overført domenenavnet til seg selv gjennom Domeneklagenemnda?

For den videre drøftelsen vil jeg referere til den fysiske personen som klager og til abonnenten som klagemotpart. Klagemotparten kan i diskusjonen være en fysisk eller juridisk person. Der skillet er aktuelt vil jeg beskrive forskjellen.

14.2 Grunnvilkår for å føre en sak i Domeneklagenemnda

Som vist i kapittel 13, mener jeg at en fysisk person ikke vil være i ond tro ved registrering av sitt eget navn som domenenavn. Det følger ikke av regelverket til Domeneklagenemnda at man selv må ha en rettighet til domenenavnet som søkes registrert, da førstemann til mølla-prinsippet gjelder for registrering.

Jeg har tidligere vært kort innom grunnvilkårene for å føre en sak for Domeneklagenemnda. En klager må påvise både at vedkommende selv har en rettighet og at klagemotparten var i ond tro ved registrering eller bruk av domenet. Skal klager kunne vinne frem i en sak for Domeneklagenemnda, må altså klager selv ha en rettighet i domenenavnet. Denne diskusjonen er lik diskusjonen om klagemotparten kan ha brutt med en rett klager har ved registrering eller bruk og dermed være i ond tro.

14.3 Rett til eget navn

Rettsbeskyttelsen for «beskyttede» navn ble slått fast allerede i Rt. 1896 side 530. Der fastholder Høyesterett at «et Navn gjennom Brug har antaget Karakteren af og vundet Anerkjendelse som Familienavn, (...) har Krav paa retslig Beskyttelse».

Hvilken rettsbeskyttelse finnes etter dagens lovgivning om navn? Det følger av navneloven § 1 at «[e]nhver har plikt til å bruke sitt fornavn og etternavn som personnavn». Det foreligger altså en plikt til å identifisere seg med sitt personnavn. Denne plikten er utdypet i forarbeidene,¹²¹ hvor det fremgår at det kreves «at folk har navn, og at folk bruker riktig navn i omgang med andre».

Har man en plikt til å benytte sitt personnavn, har man også en rett til dette. Ingen kan nekte en fysisk person å bruke sitt navn til å identifisere seg selv. Det er for meg noe uklart om regelverket til Domeneklagenemnda er ment å omfatte en slik rett. Regelverket omtaler ikke spørsmålet og det er ikke berørt i høringen i forkant av regelendringen som tillater privat bruk av domenenavn.¹²²

Avgrensningen på dette området vil nok avklares på sikt. Det er sannsynlig at det vil oppstå konflikter som inkluderer noens etternavn. Norids manglende regulering av temaet overlater problemstillingen til Domeneklagenemnda og rettsvesenet.

I en slik vurdering kan nemnda legge vekt på den vurderingen som gjøres i UDRP pr. i dag. Ifølge WIPOs oppsummering av synet på visse UDRP-saker er personnavn som sådan ikke beskyttet.¹²³ Personnavn som også har blitt innarbeidet som varemerker er likevel beskyttet under UDRP, men dette gjelder bare i de tilfeller navnet faktisk er benyttet i handel og næringsvirksomhet som en identifikator av varer eller tjenester.

Når Norid ikke har valgt å regulere dette, vil det være vanskelig for nemnda å overse UDRPs løsning på dette området. Det avgjørende momentet er uansett om det kan påvises ond tro hos abonnenten som registrerer klagers etternavn som domenenavn.

¹²¹ Ot.prp. nr. 31 (2001-2002) Om lov om personnavn (navneloven) side 15

¹²² (Norid 2014d)

¹²³ (WIPO 2011), punkt 1.6

14.4 Kan registrering av domenenavn som utgjør en fysisk persons navn medføre at en klagemotpart har opptrådt i ond tro?

Navneloven inneholder en bestemmelse i § 3 om frie, beskyttede og nye etternavn. Som beskyttet navn regnes «[n]avn som 200 eller færre personer her i riket har som etternavn». Beskyttelsen etter navneloven sikrer at navnet «bare tas som etternavn dersom alle som allerede har det som etternavn, samtykker».

Hva omfatter denne retten, utover beskyttelse mot bruk av navnet som etternavn? Forarbeidene¹²⁴ til dagens navnelov belyser ikke problemstillingen. Tilsvarende bestemmelse eksisterte i den forrige navneloven lov av 29. mai 1964 nr. 1 om personnavn § 7 med begrensningene i § 9. Rettstilstanden beskrives slik i NOU 2001:1 Lov om personnavn:

«Navneloven § 7 annet ledd gir bare vern mot bruk av navnet som personnavn. Bestemmelsen gir intet vern mot at slektsnavn tas i bruk på annen måte, f.eks. som varemerke, firma, gårdsnavn m.v.»¹²⁵

Videre listes det opp hvilke særbestemmelser i andre lover som nekter bruk av etternavn. Slike forbud finnes pr. i dag blant annet i varemerkeloven¹²⁶, stedsnavnsloven¹²⁷ og i noen tilfeller foretaksnavneloven¹²⁸.

I konflikt mellom et registrert foretaksnavn og et rettsbeskyttet slektsnavn, kan det registrerte foretaksnavnet vinne rett til bruk gjennom innarbeidelse jf. Rt. 1985 side 1054 og RG 2007 side 1263.¹²⁹ Navneloven beskytter altså kun navn med 200 eller færre innehavere og beskyt-

¹²⁴ Ot.prp.nr. 31 (2001-2002) Om lov om personnavn (navneloven)

¹²⁵ NOU 2001:1 Lov om personnavn side 29

¹²⁶ Se varemerkeloven § 16 c.

¹²⁷ Se lov av 18. mai 1990 nr. 11 om stadnamn § 3 litra a.

¹²⁸ Foretaksnavneloven § 2-3, 2-4, 2-6 nr 1.

¹²⁹ Se for eksempel RG 2007 s 1263 «hvor det er konflikt mellom firma eller et subsidiært forretningskjennetegn og et slektsnavn, kan det ikke være tvilsomt at det kreves innarbeidelse for at firmaet eller forretningskjennetegnet skal bli rettmessig i forhold til slektsnavnet. Det må i et slik tilfelle også stilles strengere krav til innarbeidelse».

telsen strekker seg ikke lenger enn bruk av navnet som etternavn. Klagemotpartens registrerte domenenavn må altså bryte med retten til navnet etter en annen lov for at klager skal kunne påvise ond tro.

Dette spørsmålet er ikke avklart i forkant av endringen i regelverket som åpnet for privat registrering av domener. Etter min mening taler gjeldende rett for at det ikke finnes noen enerett til etternavn, selv beskyttede etternavn, på domeneområdet.

14.5 Burde temaet reguleres i regelverket?

At temaet er uregulert kan føre til en usikkerhet i befolkningens angående deres rettigheter til domenenavn. At temaet er regulert i varemerkeloven,¹³⁰ stedsnavnsloven¹³¹ og i noen tilfeller foretaksnavneloven,¹³² indikerer at temaet også er burde reguleres på andre områder i samfunnet.

Pr. i dag finnes det en bedriftsinteresse i å registrere andres etternavn som domenenavn. For eksempel har navn.no som forretningsidé å tilby e-postadresser på formatet fornavn@etternavn.no.¹³³

Hvordan kan denne bedriftsinteressen balanseres mot enkeltpersoners beskyttelse mot andres bruk av deres etternavn? Reguleringen av forholdet i de ovennevnte lovene indikerer at beskyttelsen er viktig også på andre områder enn personnavn.

Forarbeidene til varemerkeloven¹³⁴ angir navneloven som grunnlag for beskyttelse for registrering av varemerker som kan oppfattes som «en annens navn». Det er ingen selvstendig

se enn hva man eventuelt ville gjort dersom innarbeidelsen ble påberopt som grunnlag for å hindre andre i å ta forretningskjennetegnet i bruk»

¹³⁰ Se varemerkeloven § 16 c.

¹³¹ Se Lov av 18. mai 1990 nr. 11 om stadnamn § 3 litra a.

¹³² Lov om enerett til foretaksnavn og andre forretningskjennetegn mv. (foretaksnavneloven) § 2-3, 2-4, 2-6 nr 1.

¹³³ Navn.no: Klikk på «Om oss» for å komme til forretningsidé. Det er ikke mulig med direkte link på grunn av sidens oppbygging.

¹³⁴ Ot.prp.nr.98 (2008-2009) Om lov om beskyttelse av varemerker (varemerkeloven), Kapittel 9-1

vurdering som ligger til grunn for at beskyttelsen er innført i varemerkeloven. I forarbeidene til navneloven¹³⁵ står det at «[r]ettsbeskyttelsen [av etternavn] antas å ha blitt en del av manges oppfatning av sitt eget og andres [beskyttede] etternavn.»

Domeneklagenemnda uttalte i DOK-2004-32, sætre.no at den ikke er egnet til å behandle interessekonflikten som kan oppstå når «varemerke og foretaksnavn står mot interessen i at personer som har et bestemt etternavn skal kunne bruke konseptet etternavn.no». Dette begrunnes i ressurs- og regelverkssituasjonen. Nemnda ber videre om at temaet bør «vies oppmerksomhet ved evaluering av regelverket og klageordningen». Situasjonen har ikke blitt mindre kompleks av at privatpersoner også har fått tilgang til registrering av domenenavn.

Sett hen til begrunnelsen i navneloven og likhetene (og forskjellene) mellom varemerker og domenenavn, burde Norid i det minst vurdere å regulere dette. Domenenavn er en viktig ressurs i samfunnet og registrering av et domenenavn utelukker automatisk andre fra å abonnere på det.

Usikkerhet angående rettigheter til navn på domeneområdet kan øke. En slik usikkerhet kan også føre til at det registreres færre domenenavn fordi abonnentene er usikre på resultatet i en eventuell klage- eller rettssak.

Et krav til at domenenavnet ikke skal stride mot for eksempel beskyttede etternavn er rent faktisk gjennomførbart. Det kan innføres i egenerklæringen og abonnenten har mulighet til å sjekke nettsidene til SSB om personnavn.¹³⁶ Et slikt krav kan ikke være vanskeligere å gjennomføre enn sjekk av Patentstyrets registre.

Vurderingen må veie privatpersoners beskyttelse etter navneloven opp mot muligheten for kommersiell utnyttelse. En slik vurdering faller utenfor temaet i denne oppgaven. Likevel mener jeg at hensynet til Domeneklagenemnda, den alminnelige rettsoppfatningen i Norge og næringsinteresser tilsier at temaet burde vært avklart i regelverket til Norid.

¹³⁵ Ot.prp.nr.31 (2001-2002) Om lov om personnavn (navneloven), Kapittel 5-1

¹³⁶ (SSB 2014)

15 Fremgangsmåten for endring av regelverket og Domeneklagenemndas tilnærming til dette

I DOK-2014-33, movement.no og DOK-2014-34, memo.no har Domeneklagenemnda kommet med svært lange avvisninger. Hoveddelen av avvisningene konsentrerer seg om ond tro-vurderingen. Hvorfor kommer nemnda med så lange begrunnelser i saker som kunne blitt avvist på det grunnlag at de er for kompliserte eller dårlig opplyst? Det er uansett dette grunnlaget nemnda faller ned på.

Nemnda går langt i å insinuere at klagemotparten var i ond tro i disse tilfellene:

«Slik nemnda oppfatter pkt. 5.1, er det således ikke tilstrekkelig at abonnenten er en juridisk enhet registrert i Enhetsregisteret (...) Å etablere en portal som inneholder reklame vil etter nemndas oppfatning ikke (...) oppfylle kravet om aktivitet og realitet. Likeledes vil en etterfølgende registrering av foretaksnavn eller varemerker med navn som tilsvarer domenenavnet ikke i seg selv innebære at aktivitetskravet er oppfylt (...)»¹³⁷

Deretter avviser Domeneklagenemnda alle disse argumentene som irrelevante i den aktuelle saken og forholder seg til en streng vurdering av ond tro-begrepet. Jeg har i kapittel 8 vist at nemndas vurdering i denne saken tvilsomt står seg mot regelverket og at uttalelsene taler for at nemnda ønsker å gjøre vurderinger det ikke er rom for pr. i dag.

Begrunner nemnda avvisningen? Kommer den med et obiter dictum i et forsøk på å binde domstolene eller oppfordrer den Norid til å endre regelverket? Domeneklagenemnda kommer i disse sakene med uttalelser som ikke er avgjørende for saken. En begrunnelse kunne kort ha gjort rede for hvorfor argumentene klager kom med ikke var relevante i den aktuelle klagesaken. Etter min mening gir sitatet uttrykk for et obiter dictum.

Spørsmålet er så hvorfor Domeneklagenemnda kommer med et obiter dictum i disse sakene. Domeneklagenemnda insinuerer at det finnes momenter i regelverket for .no som den ønsker å benytte seg av i ond tro-vurderingen i slike saker, jf. oppgavens kapittel 8. Spørsmålet er om

¹³⁷ DOK-2014-33, movement.no og DOK-2014-34, memo.no

dette er korrekt fremgangsmåte for å gjøre Norid klar over at nemnda mangler verktøyet for å stoppe domenehamstring.

Obiter dicta benyttes typisk for å avklare eller videreutvikle rettsområder.¹³⁸ Er Domeneklagenemnda ment å drive med rettsutvikling av den karakteren den begir seg ut på i disse avgjørelsene?

Domeneklagenemnda er den største rettsanvenderen av Norids regelverk. Det er derfor klart at nemnda vil ha gode forutsetninger for å påvise svakheter i regelverket. Men på domenenavnområdet er det klart fastsatte retningslinjer for hvordan endringsforslag skal fremmes. Forslag til regelverksendringer skal fremmes «via Norids ordinære kontaktpunkter (e-postadresse eller postadresse)». ¹³⁹

Ved å komme med en uttalelse slik som i DOK-2014-34, memo.no og DOK-2014-33, movement.no, som ikke har betydning for den konkrete saken, kan nemnda ha påvirket rettsvesenet i saker av den typen. Nemnda har derved ikke poengtert svakheter i regelverket i tråd med de retningslinjer som er beskrevet over.

Etter at forslag er innsendt til Norid følger endringsprosedyren følgende fremgangsmåte:¹⁴⁰

1. Analyse av den foreslåtte endringen og forslag til løsninger
2. Innhente synspunkter fra det norske internettsamfunnet, bla. NORPOL
3. Vedta en eventuell endring
4. Informere om endringen
5. Iverksette endringen

Norpol er et rådgivende organ for utviklingen av regelverket for .no. Norpols oppgave er å gi innspill til regelverket for .no og de skal rådspørres ved alle forslag til vesentlige endringer i

¹³⁸ (Eckhoff & Helgesen 2001) side 172 - 173

¹³⁹ (Norid 2011b), punkt «Prosedyren for endring av regelverket for .no» og punkt 1.

¹⁴⁰ (Norid 2011b), punkt 1.

regelverket, jf. domeneforskriften § 3, 3. ledd og § 7, 7. ledd.¹⁴¹ Norpol representerer privat sektor, myndigheter, internettbransjen, forbrukermyndigheter og andre relevante interessegrupper.¹⁴²

Når Domeneklagenemnda antyder hvordan den mener regelverket burde være, omgår nemnda punktet om at det skal innhentes synspunkter fra det norske internettsamfunnet. Dersom nemndas uttalelser tillegges vekt i en rettssak vil nemnda også ha omgått punktet om at Norid skal vedta endringen. Domeneklagenemnda tillegger seg selv en rettsutviklerrolle som i utgangspunktet var tiltenkt internettsamfunnet som en helhet.

Domeneklagenemnda har tidligere poengtert svakheter i regelverket overfor Norid i avgjørelser. I DOK-2004-32, sætre.no benyttet den følgende formulering:

«[S]pørsmålet om dagens regelverk på en egnet måte fanger opp (...) den interessekonflikt som oppstår (...) [når] [i]nteresser til varemerke og foretaksnavn står mot interessen i at personer som har et bestemt etternavn skal kunne bruke konseptet etternavn.no. Med dagens regelverk er tvisten ikke egnet for å løses av Domeneklagenemnda ut fra ressurs- og regelverksituasjonen.»

Til forskjell fra uttalelsen i DOK-2014-34, memo.no og DOK-2014-33, movement.no gir ikke nemnda her uttrykk for et ønske om en bestemt løsning. Uttalelsen i denne saken utgjør derfor ikke en omgåelse av punktet om at synspunkter skal innhentes fra internettsamfunnet ved regelendring. Likevel har jeg i kapittel 14 vist at Norid ikke har fanget opp denne forespørselen fra Domeneklagenemnda. Dette viser etter min mening at avgjørelsene ikke er riktig forum for å fremme forslag om regelendringer eller presiseringer.

Jeg mener etter dette at nemnda kan kritiseres i sin fremgangsmåte i DOK-2014-34, memo.no og DOK-2014-33, movement.no. Nemnda bør for fremtiden begrense seg til å avklare saken mellom partene og benytte seg av den forelagte prosedyren for regelendringer når den ser at

¹⁴¹ (Norid Ukjent-d)

¹⁴² (Norid 2014g)

regelverket ikke strekker til. En fremgangsmåte som følger prosedyren for regelendring vil styrke nemndas legitimitet i det norske internettsamfunnet.

16 Likebehandling og synliggjøring av nemndas praksis

Hvilken mulighet har brukerne av Domeneklagenemnda til å få bekreftet at de blir likebehandlet? Et av prinsippene nemnda er bygget på er at «[p]artene må ha full tilgang til informasjon om ordningen slik at de vet hva de går til når de bestemmer seg for å klage».¹⁴³ Pr. i dag ligger alle avgjørelsene tilgjengelige på Norid sine nettsider og brukeren har således mulighet til å sette seg inn i alle de over 400¹⁴⁴ avgjørelsene om vedkommende ønsker det. Kravet til at informasjonen er tilgjengelig er således ivaretatt.

Å sette seg inn i alle nemndas avgjørelser er en stor oppgave som mange ikke vil eller kan ta seg tid til. Det blir dermed vanskelig å identifisere for eksempel praksisendringer. Eksempel på en praksisendring finnes i kapittel 5.4.2 om den forhøyede ansvarsnorm for registrarer. Videre er det vanskelig å vurdere om nemnda vinger i sin praksis, se for eksempel kapittel 9 om nemndas overføring av ond tro i mellom selskaper.

Hvilke muligheter har Norid eller nemnda til å sikre at brukerne kan se praksisendringer eller vinglete praksis? Etter min mening kan Norid, slik som WIPO har laget sin «WIPO Overview of WIPO Panel Views on Selected UDRP Questions», lage en oversikt over viktige avgjørelser i Domeneklagenemnda.

En slik løsning vil gjøre det lettere for nemndas brukere å forstå hva de går til. De vil ha forutberegnelighet om nemndas syn på spesifikke spørsmål og kan se hvilke spørsmål som ikke er løst. En slik oversikt vil også kunne brukes som grunnlag for å identifisere praksisendringer i nemnda.

¹⁴³ (Norid 2014i)

¹⁴⁴ (Norid Ukjent-a)

17 Avslutning

Etter en vurdering av avgjørelsene jeg har drøftet i denne oppgaven mener jeg at Domeneklagenemndas bruk av ond tro-begrepet hovedsakelig har vært entydig gjennom dens praksis.

Ond tro-begrepet har dog utviklet seg i tråd med samfunnsutviklingen og det stilles nå noe større krav til søkere enn tidligere i nemndas praksis. Et eksempel på dette er krav til bruk av søkemotorer for å avklare innarbeidede uregistrerte rettigheter.

Domeneklagenemnda har over tid definert og klarlagt ond tro-begrepet på en måte som er i tråd med regelverket. Det er likevel slik at regelverket noen steder åpner for flere tolkninger og at nemnda på noen områder har vinglet i sin praksis, for eksempel ved identifisering av tidligere og nåværende abonnent av domenenavn.

Videre mener jeg Domeneklagenemnda bør bli bedre til å se på abonnentens totale virksomhet når den vurderer ond tro-registreringer. En god totalvurdering her vil gi abonnenter en følelse av at Domeneklagenemnda ikke lar domenespekulanter slippe unna for lett.

Til slutt vil jeg på det sterkeste anbefale at Domeneklagenemnda respekterer varemerkerettigheter på samme måte som domstolene gjør. Forskjellig behandling av varemerkerettigheter i nemnda og i domstolene kan medføre at Domeneklagenemnda blir mindre attraktiv for merkehavere.

18 Litteraturliste

18.1 Bøker, artikler, websider o.l.

- Atalla, A. (2013). *Dawn of a new internet era*: ICANN. Tilgjengelig fra: <http://newgtlds.icann.org/en/blog/dawn-new-era-23oct13-en> (lest 9. november).
- Beal, V. (2010). *What is The Difference Between IPv6 and IPv4?*: Webopedia. Tilgjengelig fra: http://www.webopedia.com/DidYouKnow/Internet/ipv6_ipv4_difference.html (lest 9. november).
- Brønnøysundsregisterene. (2014). *Nøkkelopplysninger fra Enhetsregisteret - REGISTRAR AS*. Tilgjengelig fra: <http://w2.brreg.no/enhet/sok/detalj.jsp?orgnr=982360722> (lest 22. november).
- Buanes, F. (2014). *Slo til mot «konkuranse»*: Bergens Tidene. Tilgjengelig fra: <http://www.bt.no/nyheter/okonomi/Slo-til-mot-konkuranse-3077366.html#.U0lAYPmSxqU> (lest 12. april).
- Bygrave, L. A. & Bing, J. (2009). *Internet governance: infrastructure and institutions*. Oxford: Oxford University Press. xiv, 246 s. : ill. s.
- Domeneshop. (Ukjent). *Hva vil det si at et domene er parkert?* Tilgjengelig fra: <http://www.domeneshop.no/faq.cgi?id=78> (lest 12. november).
- Eckhoff, T. & Helgesen, J. E. (2001). *Rettskildelære*. Oslo: Universitetsforl. 414 s. : fig. s.
- Helset, P. (2009). *Immaterialrett: og produktetterlikning mv. etter markedsføringsloven*. Oslo: Cappelen akademisk forl. 815 s. : ill. s.
- Henriksen, B. (2009). Bing solgt til Microsoft. TV2.
- IANA. (Ukjent). *Introducing IANA*. Tilgjengelig fra: <https://www.iana.org/about> (lest 22. november).
- ICANN. (1999). *Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy*. Tilgjengelig fra: <https://www.icann.org/resources/pages/policy-2012-02-25-en> (lest 9. november).
- ICANN. (2011). *Available Pool of Unallocated IPv4 Internet Addresses Now Completely Emptied*. Tilgjengelig fra: <https://www.icann.org/en/system/files/press-materials/release-03feb11-en.pdf> (lest 9. november).
- ICANN. (2012). *BYLAWS FOR INTERNET CORPORATION FOR ASSIGNED NAMES AND NUMBERS*. Tilgjengelig fra: <https://www.icann.org/resources/pages/bylaws-2012-02-25-en> (lest 22. november).
- ICANN. (Ukjent). *List of Approved Dispute Resolution Service Providers*. Tilgjengelig fra: <https://www.icann.org/resources/pages/providers-6d-2012-02-25-en> (lest 9. november).
- IP-Lookup. *IP-Lookup*. Tilgjengelig fra: <http://ip-lookup.net/domain.php> (lest 28. september).
- Itpro.no. (2006). *Verdens dyreste domenenavn er norsk*. Tilgjengelig fra: <http://itpro.no/artikkel/9114/verdens-dyreste-domenenavn-er-norsk/> (lest 12. november).
- Johannessen, S. (2002). *Varemerkerettslige konflikter under .no: i hvilken grad kan registrering og bruk av et domenenavn medføre inngrep i en varemerkerett? Hvordan løses konflikter under .no i dag, og hva kan være en mer hensiktsmessig tvisteløsningsmekanisme i fremtiden?*, b. nr 9/02. Oslo: Senter for rettsinformatikk. 118 s. : ill. s.
- Lang-Ree, K. A. (2011). *Forholdet mellom varemerkeretten og domenenavn under .no* Tilgjengelig fra: <http://www.norid.no/domenekonflikter/domeneklagenemnda/NIR-varemerkerett-og-domenenavn.pdf> (lest 12. april).
- Lassen, B. S. & Stenvik, A. (2011). *Kjennetegnsrett*. Oslo: Universitetsforl. 532 s. : ill. s.

- Lunde, T. (2012). Note (93) til markedsføringsloven Tilgjengelig fra: Rettsdata.
- Lødrup, P. (2005). *Lærebok i erstatningsrett*. Oslo: Gyldendal akademisk. 437 s. s.
- Norid. (2001a). *Regelverk for .no (navnepolitikken)*. Tilgjengelig fra: <http://www.norid.no/navnepolitikkk.html> (lest 4. april).
- Norid. (2001b). *Regelverk for .no (navnepolitikken), Vedlegg H*. Tilgjengelig fra: <http://www.norid.no/regelverk/vedlegg-h.html> (lest 4. april).
- Norid. (2011a). *Domenekonflikter i rettsystemet*. Tilgjengelig fra: <http://www.norid.no/publikasjoner/domenejus.html> (lest 9. november).
- Norid. (2011b). *Hvordan endres regelverket for .no?* Tilgjengelig fra: <http://www.norid.no/regelverk/rammer/regelverksprosess.html> (lest 22. november).
- Norid. (2014a). *Aktive domener*. Tilgjengelig fra: <http://www.norid.no/statistikk/aktivedomener.html> (lest 12. april).
- Norid. (2014b). *Alle kan få et norsk domenenavn*. Tilgjengelig fra: <http://www.norid.no/nytt/privatpersoner-2014.html> (lest 12. november).
- Norid. (2014c). *Domeneforhandlere (registrarer)*. Tilgjengelig fra: <http://www.norid.no/domeneregistrering/registrarliste.php> (lest 22. november).
- Norid. (2014d). *Høring vedrørende ny navnepolitikk for .no*. Tilgjengelig fra: <http://www.norid.no/regelverk/forslag/liberalisering-1999/hrapport.html> (lest 14. mars).
- Norid. (2014e). *Klagearkiv, 2013*. Tilgjengelig fra: <http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/?ar=2013> (lest 12. april).
- Norid. (2014f). *.no for alle*. Tilgjengelig fra: <http://www.norid.no/nytt/pressemelding20140606.html> (lest 12. november).
- Norid. (2014g). *Norpol*. Tilgjengelig fra: <http://www.norid.no/regelverk/norpol/> (lest 22. november).
- Norid. (2014h). *Nøkkeltall*. Tilgjengelig fra: <http://www.norid.no/statistikk/> (lest 24. november).
- Norid. (2014i). *Prinsipper for domeneklagenemnda*. Tilgjengelig fra: <http://www.norid.no/domenekonflikter/domeneklagenemnda/prinsipp.html> (lest 9. november).
- Norid. (2014j). *Registraravtale*. Tilgjengelig fra: <http://www.norid.no/registrar/ordning/avtale/> (lest 12. november).
- Norid. (Ukjent-a). *Domeneklagenemnda*. Tilgjengelig fra: <http://www.norid.no/domenekonflikter/domeneklagenemnda/> (lest 18. november).
- Norid. (Ukjent-b). *Egenerklæring ved registrering av domenenavn*. Tilgjengelig fra: https://samtykke.norid.no/no/form1_appdecl.
- Norid. (Ukjent-c). *Kategoridomene forklaring*. Tilgjengelig fra: <http://www.norid.no/regelverk/forslag/privatpersoner/kategoridomene-forklaring.html> (lest 9. november).
- Norid. (Ukjent-d). *Mandat for NORPOL*. Tilgjengelig fra: <http://www.norid.no/regelverk/norpol/mandat-norpol.html> (lest 22. november).
- Samferdselsdepartementet. (2002). *.no eller aldri... Forvaltningsmodell og tvisteløsning under norsk domenenavnsadministrasjon*. 102 s.
- Språkrådet, U. i. O. i. s. m. (2014a). *Bokmålsordboka søk på ordet "berettiget"*. Tilgjengelig fra: <http://www.nob-ordbok.uio.no/perl/ordbok.cgi?OPP=berettiget&begge=+&ordbok=begge> (lest 24. november).
- Språkrådet, U. i. O. i. s. m. (2014b). *Bokmålsordboka søk på ordet "legitim"*. Tilgjengelig fra: <http://www.nob->

- ordbok.uio.no/perl/ordbok.cgi?OPP=legitim&begge=+&ordbok=begge (lest 24. november).
- SSB. (2014). *Navn, 2013*. Tilgjengelig fra: <http://ssb.no/navn> (lest 19. november).
- W3C. (2014). *Tim Berners-Lee*. Tilgjengelig fra: <http://www.w3.org/People/Berners-Lee/> (lest 21. november).
- W3C. (Ukjent). *HELP AND FAQ*. Tilgjengelig fra: <http://www.w3.org/Help/#webinternet> (lest 21. november).
- WIPO. (2011). *WIPO Overview of WIPO Panel Views on Selected UDRP Questions, Second Edition ("WIPO Overview 2.0")*. Tilgjengelig fra: <http://www.wipo.int/amc/en/domains/search/overview2.0/> (lest 9. november).
- WIPO. (Ukjent). *WIPO Guide to the Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy (UDRP)*. Tilgjengelig fra: <http://www.wipo.int/amc/en/domains/guide/> (lest 9. november).

18.2 Avgjørelser fra Domeneklagenemnda

- 2014 DOK-2014-53, norsklokalradio.no,
http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/vedtak_norsklokalradio.pdf
- DOK-2014-41, lend.no,
http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/vedtak_lend.pdf
- DOK-2014-40, flinkefolk.no,
http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/vedtak_flinkefolk.pdf
- DOK-2014-36, seljordbanken.no,
http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/vedtak_seljordbanken.pdf
- DOK-2014-34, memo.no,
http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/vedtak_memo.pdf
- DOK-2014-33, movement.no,
http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/vedtak_movement.pdf
- DOK-2014-24, kjøpeaudi.no,
http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/vedtak_kjoepeaudi.pdf
- DOK-2014-18, onoff.no,
http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/vedtak_onoff.pdf
- DOK-2014-17, tyssehenger.no,
http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/vedtak_tyssehenger.pdf
- DOK-2014-14, kopervikcatering.no

- http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/vedtak_kopervikcatering.pdf
DOK-2014-08, veteranur.no,
http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/vedtak_veterantur.pdf
DOK-2014-03, konkuransetilsynet.no,
http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/vedtak_konkuransetilsynet.pdf
DOK-2014-01, synsenteretdrammen.no
http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/vedtak_synsenteretdrammen.pdf
- 2013 DOK-2013-42, blendex.no,
http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/vedtak_blendex.pdf
DOK-2013-41, filmpolitiet.no,
http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/vedtak_filmpolitiet.pdf
DOK-2013-31, tac.no,
http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/vedtak_tac.pdf
DOK-2013-18, håkanesmaskin.no,
http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/vedtak_haakanesmaskin.pdf
DOK-2013-03, nordangroup.no,
http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/vedtak_nordangroup.pdf
- 2012 DOK-2012-68, felgen.no,
http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/vedtak_felgen.pdf
DOK-2012-55, pit.no,
http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/vedtak_pit.pdf
DOK-2012-52, ikt-nor.no,
http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/vedtak_ikt-nor.pdf
DOK-2012-47, pepper.no,
http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/vedtak_pepper.pdf
DOK-2012-27, atlanticmarine.no,
http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/vedtak_atlanticmarine.pdf
DOK-2012-26, picasso.no,

- http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/vedtak_picasso.pdf
- 2010 DOK-2010-24, gigant.no,
<http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/vedtak-gigant.pdf>
- 2009 DOK-2009-42, optimal.no,
<http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/vedtak-optimal.pdf>
- DOK-2009-38, ting.no,
<http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/vedtak-ting.pdf>
- 2005 DOK-2005-12, dnbnorbank.no,
<http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/dnbnorbank.html>
- DOK-2005-10, retrievernytt.no,
<http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/retrievernytt.html>
- 2004 DOK-2004-52, jkrowling.no,
<http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/jkrowling.html>
- DOK-2004-49, båtmagasinet.no,
<http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/batmagasinet.html>
- DOK-2004-47, gigafib.no,
<http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/gigafib.html>
- DOK-2004-36, edenspring.no,
<http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/edenspring.html>
- DOK-2004-35, jølstad.no,
<http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/jolstad.html>
- DOK-2004-32, sætre.no,
<http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/satre.html>
- DOK-2004-31, båtbørsen.no,
<http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/batborsen.html>
- DOK-2004-14, møre-nytt.no,
<http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/more-nytt.html>
- DOK-2004-02, østereng.no,
<http://www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/vedtak/ostereng.html>

18.3 Lovregister

- 2010 Lov om beskyttelse av varemerker (varemerkeloven), 26. mars 2010 nr. 8
- 2003 Lov om elektronisk kommunikasjon (ekomloven) 04. juli 2003 nr. 83

- 1997 Lov om beskyttelse av design (designloven), 14. mars 2003 nr. 15
- 1997 Lov om allmennaksjeselskaper 13. juni 1997 nr. 45
- 1997 Lov om aksjeselskaper 13. juni 1997 nr. 44
- 1990 Lov om stadnamn 18. mai 1990 nr. 11
- 1985 Lov om ansvarlige selskaper og kommandittselskaper 21. juni 1985 nr. 83
- 1985 Lov om enerett til foretaksnavn og andre forretningskjennetegn mv. (foretaksnavneloven), 21. juni 1985 nr. 79
- 1967 Lov om patenter (patentloven), 15. desember 1967 nr. 9

18.4 Forarbeider

- 2013 Prop. 147 L (2012–2013) Endringer i straffeprosessloven mv. (behandling og beskyttelse av informasjon)
- 2009 Ot.prp.nr.98 (2008-2009) Om lov om beskyttelse av varemerker (varemerkeloven)
- 2009 Ot.prp.nr.72 (2008-2009) Om lov om endringer i lov 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond og enkelte andre lover (samleproposisjon)
- 2002 Ot.prp. nr. 31 (2001-2002) Om lov om personnavn (navneloven)
- 2001 NOU 2001:1 Lov om personnavn Tradisjon, liberalisering og forenkling

18.5 Forskrifter

- 2003 Forskrift om domenenavn under norske landkodedetopppdomener (domeneforskriften) 01. august 2003 nr. 990

18.6 Rettsavgjørelser

- 2014 30. april 2014 13-183501TVI-OTIR/07
Hentet fra <http://www.norid.no/domenekonflikter/rettssaker/dommer/bbtools.pdf>
- 23 april 2014 LB-2013-035584
Hentet fra Lovdata
- 2009 29. juni 2009 09-102587TVI-TRON
Hentet fra <http://www.norid.no/domenekonflikter/rettssaker/dommer/animal-mfl-vs-norid.pdf>
- 2007 12. juni 2007 RG 2007 s 1263
Hentet fra Lovdata

- 2004 07. oktober 2004 Rt. 2004 s. 1474
Hentet fra Lovdata
- 1985 02. oktober 1985 Rt. 1985 s. 1054
Hentet fra Lovdata
- 1896 09. juli 1896 Rt. 1896 s. 530
Hentet fra Lovdata

18.7 Dommer fra EU-domstolen

- 2005 Case C-228/03 The Gillette Company and Gillette Group Finland Oy v LA-Laboratories Ltd Oy, <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=c-228/03>
- 2004 Case C-245/02 Anheuser-Busch Inc. v Budejovický Budvar, národní podnik, <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=c-245/02>
Case C-100/02 Gerolsteiner Brunnen GmbH & Co. v Putsch GmbH, <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-100/02>
- 2002 Case C-206/01 Arsenal Football Club plc v Matthew Reed, <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-206/01>

18.8 Saker i UDRP

- 2014 D2014-0005 Confédération Nationale du Crédit Mutuel v. Mickael Marie, Benjamin Olivier, Adan Franklin, Graviere Stephanie. Hentet fra: <http://www.wipo.int/amc/en/domains/search/text.jsp?case=D2014-0005>
- 2004 D2000-0004 Mary-Lynn Mondich and American Vintage Wine Biscuits, Inc. v. Shane Brown, doing business as Big Daddy's Antiques. Hentet fra: <http://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2000/d2000-0004.html>